

PROJEKT TRVALÉ FORMACE :

TEOLOGIE TĚLA

PŘEDSEDNICTVO MEZINÁRODNÍ RADY OFS

Text připravil:

Ewald Kreuzer, OFS, koordinátor, Lucy Almiranez, OFS, Mike and Jenny Harrington, OFS

č. 37 ÚNOR 2013

Jeden ze závěrů Generální kapituly v Sao Paulu v Brazílii v listopadu 2011, říká:

"Mladí lidé, kteří jsou zaujatí, a plným právem jsou, důležitou otázkou sexuality, potřebují pomoc sekulárních františkánů. Jako odpověď, musí sekulární františkáni hned na začátku těmto mladým lidem nabídnout konkrétní svědectví svého způsobu života. Kapitula navrhuje, aby do formačních programů SFŘ a YouFra byly zahrnuty spisy „O Teologii těla“ blahoslaveného Jana Pavla II., které by členům umožnily znovu objevit krásu sexuality, manželství a prožívání těchto darů podle Božího plánu."

Co je Teologie těla?

'Teologie těla' je celková vize papeže Jana Pavla II., která se týká lidské osoby a která zahrnuje – tělo, duši a ducha. Vysvětluje, že fyzické lidské tělo má specifický význam a je schopné odhalovat odpovědi na základní otázky o nás a našich životech:

- Existuje skutečný smysl života, pokud ano, co jím je?
- Proč jsme byli stvořeni jako muž a žena? Je opravdu jedno, zda jsme jednoho nebo druhého pohlaví?
- Proč je muž a žena od počátku volán ke společenství? Co nám manželský svazek muže a ženy říká o Bohu a jeho plánu pro naše životy?
- Co je smyslem povolání k manželství a k celibátu?
- Co přesně znamená "Láska"?
- Je opravdu možné být čistého srdce?

Všechny tyto otázky a mnohem víc je zodpovězeno ve 129 střeďech katechezích papeže Jana Pavla II, které byly proneseny při pravidelných generálních audiencích v letech 1979 až 1984. Jeho úvahy jsou založeny na Písmu (zejména evangeliích, sv. Pavlovi a knize Genesis), a obsahují vizi lidské osoby vpravdě hodné člověka. Jan Pavel II. se zabývá tím, kým člověk byl na začátku, kým je nyní (po prvotním hříchu), a kým bude, ve věku který přijde. Pak aplikuje toto poselství na povolání k manželství a celibátu, v rámci přípravy na nebeské království.

Papežovo revoluční a život-transformující (proměňující) poselství naděje působí proti společenským trendům, které nám vnucují, abychom vnímali tělo jako objekt potěšení nebo jako zařízení určené k manipulaci. Jan Pavel II. ve své *Teologii těla* a jiných starších dílech zachycuje nádhernou vizi sexuality včetně *Lásky* a *Zodpovědnosti*. Povzbuzuje nás, abychom měli opravdovou úctu k daru naší sexuality, a vyzývá nás, abychom žili způsobem hodným tak velké důstojnosti lidské osoby. Jeho teologie není určena jen mladým dospělým či manželským párům, ale všem věkovým kategoriím a povoláním, protože shrnuje pravý význam lidské osoby.

"Připravte se! Pokud přijmeme to, co Svatý otec říká ve své Teologii těla, nikdy již nebudeme vidět sami sebe, jiné lidi, církve, svátosti, milost, Boha, nebe, povolání k manželství nebo celibátu ... už nikdy nebudeme vidět svět stejným způsobem jako dřív." (Christopher West)

Zde vám představíme nabídky témat naší formace pro rok 2013 (připravené s laskavou spoluprací Jenny a Mika Harringtonových OFS, z Jižní Afriky). Vyzýváme vás k využívání těchto jednotlivých formačních textů k formaci ve vašich bratrských společenstvích na všech úrovních. Velmi nás potěší, když nám sdělíte vaše zkušenosti spojené s jejich používáním.

TEOLOGIE TĚLA

1. **Úvod** (Papež Jan Pavel II., Důstojnost lidské osoby, Vztah s Kristem v a skrze jeho pozemské tělo - Vtělení)
2. **Odkaz na Počátek – Naše Stvoření** (Prvotní samota, Prvotní jednota, Prvotní nahota, Upřímnost daru sebe sama / Snubní význam těla, Poznání)
3. **Lidské srdce** (Prvotní hřích, Žádostivost / chtíč / stud, Napětí / Konflikt – mezi tím co pochází ze světa: mezilidské vztahy a co pochází od nebeského Otce: stvořený vesmír/ Horské kázání)
4. **Vykoupení těla** (Pravda a svoboda, Sebeovládání / Čistota)
5. **Vzkříšení těla** („budoucí věk“, vize blaženosti, společenství svatých)
6. **Celibát a řeholní život** (Povolání)
7. **Svátost manželství**
8. **Svátostná znamení** (Řeč těla, *Píseň Písní, zdarma, totální, věrný, plodný*)
9. **Etika** (Humanae Vitae a PPR-Přiroz. plán.rodičovství)
10. **Závěr(y)** (Kultura Života, Evangelium Vitae)

BLAHOSLAVENÝ JAN PAVEL II.

Dlouho před tím než byl papežem, se Karol Wojtyła setkával s mladými a radil stovkám manželských párů. Ve zpovědnici se zabýval téměř každým lidským zápasem. Osobní prožití II. světové války a zkušenosti s nacismem v mládí a raném kněžství hluboce ovlivnily jeho život. Mnoho svého času věnoval přemýšlení, psaní a filosofické reflexi o smyslu lidské osoby, těla, lásky a sexuality. Ve své knize „Láska a zodpovědnost“ říká, že: „Člověk se musí smířit se svou přirozenou velikostí a nesmí zapomenout, že je osobou“. Dále uvádí, že pokud má být láska krásná, pokud má být úplná a kompletní, musí být „zcela integrovaná“ to znamená, že musí plně začlenit nesprávné pořadí priorit všech prvků pravé lásky" "láska v plném smyslu toho slova je ctnost, ne pouze emoce, nebo dokonce ještě méně, jen pouhé vzrušení smyslů".

Spisy **TEOLOGIE TĚLA** jsou svěžím a hluboce originálním přístupem k církevnímu učení o lásce, sexu a manželství. Toto poselství je v protikladu k současné kultuře. Když se podíváme na svět kolem nás: Filosofie "Se svým tělem si můžu dělat, co chci", vedla k rozvrácení rodin, ztrátě lidské důstojnosti, osamělosti jednotlivců a hlubokému morálnímu zmatku. Žijeme ve světě naplněném informacemi o sexu, je obtížné nebýt ovlivněný přívalem sexuálních narážek, zpráv a obrazů, které jsou v hromadných sdělovacích prostředcích- filmech, magazínech, TV, na billboardech a internetu.

Od září 1979 až do listopadu 1984 při střeďečnících audiencích papež Jan Pavel II. odpřednášel pozoruhodnou sérii 129 katechezí věnovaných

“**TEOLOGII TĚLA**”, manželství, a lidské sexualitě.

Studie na téma, jak Bůh odhaluje své tajemství skrze lidské tělo. Je to biblická reflexe o smyslu lidského vtělení jako muže a ženy, zejména se týká povolání, aby se dva stali „jedním tělem“.

Prvním terčem kultury smrti jsou lidské osoby, manželství a rodiny. Učení Jana Pavla II. je odpovědí, která potvrzuje důstojnost lidské osoby a vznešenost manželství a rodiny. V **EVANGELIUM VITAE** vysvětluje práci se vzděláváním a formací svědomí, která jednotlivcům pomáhá být více lidmi, a vede je stále plněji k pravdě s úctou vůči životu a ke správným mezilidským vztahům. Říká:

„Naděje na vytvoření pravdivé kultury lidského života je marná, jestliže mládež nenachází pomoc pro přijetí a prožívání sexuality, lásky a života v jejich autentickém smyslu a v nejužších souvislostech.“ (Evangelium Vitae 97)

Pokud chceme objevit skutečný význam muže a ženy, a důvody, proč vytváříme vzájemné vztahy, musíme se podívat, nejen na naše psychologické uspořádání nebo typické chování, ale také na to, co Bůh zjevil o našem konečném původu.

Blahoslavený Jan Pavel II. reagoval na chronický zmatek společnosti ohledně identity a smyslu lidské osoby. Zdůraznil, že totožnost a povolání lidské osoby se naplňují v a skrze úplné celkové sebedarování v lásce. Boží plán pro celý život a lásku je tak hluboký a krásný, že jakmile je nám jednou odhalen, vztah mezi mužem a ženou už nikdy nebude vypadat stejně jako před tím.

- **Otázky pro zamyšlení:**
- Proč papež Jan Pavel II. věnoval tolik energie psaní a učení o osobě, sexualitě, manželství a rodině?
- Jak bys popsal pohled dnešního světa na sexualitu a manželství?
- Proč myslíš, že lidská osoba, manželství a rodina jsou prvními terči kultury smrti?
- Jak jsi otevřený diskusi o naší sexualitě a manželských vztazích v rodinách?
- Zamyslete se nad svým vztahem s Ježíšem Kristem ve svém životě, a vztahem s ostatními.

Reference (odkazy): 'Láska a odpovědnost' – Fr Karol Wojtyła, 'Jako muže a ženu je stvořil' - John Paul II., www.theologyofthebody.net 'Dopis rodinám' - John Paul II, 'Evangelium Vitae' - John Paul II, 'Ubicumque et semper' - Papež Benedict, -

Překlad: Marie Magdalena Janáčková

Č.38- BŘEZEN 2013.

TEOLOGIE TĚLA - Blahoslavený papež Jan Pavel II.

Zpět na začátek – Naše Stvoření (TT = Teologie těla 1-23)

JEŽÍŠ VOLÁ KE KOŘENŮM- NA POČÁTEK

Tím, že Kristus poukázal na "začátek", obnovuje pravidla původního Božího plánu, který má Bůh pro muže a ženy jako normu, a ve kterém nám dává sílu podle něj žít. Dobrá zpráva evangelia je, že „Ježíš přišel, aby obnovil stvoření v jeho počáteční čistotě.“ (KKC= Katechismus katolické církve 2336)

Jan Pavel II. nás vede do doby před existencí prvotního hříchu, Ježíš nás přivedl zpět na "začátek" k „principu“. Je to způsob, kterým můžeme pochopit skutečný smysl lidského života a lidské sexuality, tedy původní Boží plán pro lidstvo.

Kromě toho, že nás Ježíš přivádí ke Genesis (původnímu Božímu záměru), také poukazuje na to, že se něco změnilo. Ježíš slavnostně prohlašuje, že manželství je nerozlučitelné. Význam manželství, jako svazku, který trvá celý život, je vepsán v naší povaze. Je v naší podstatě tak, jak ji Pán Bůh stvořil.

'Tu k němu přišli farizeové a pokoušeli ho: "Je dovoleno propustit manželku z jakékoli příčiny?" Odpověděl jim: „Nečetli jste, že *Stvořitel od počátku, muže a ženu učinil je?*“ A řekl: „*Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce a budou ti dva jedno tělo; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!*“ Namítnou mu: „Proč tedy Mojžíš ustanovil, že muž smí propustit svou manželku tím, že jí dá rozlukový lístek?“ Odpoví jim: „Pro tvrdost vašeho srdce vám Mojžíš dovolil propustit manželku. *Od počátku to však nebylo.*“ Mt 19:3-8

'Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.' (Gen 1:27)

Původní osamělost

"Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou." (Gen 2:18)

Muž je bez ženy sám, stejně jako je „sám“ jako osoba ve viditelném světě.

Na rozdíl od jiných tvorů lidské bytosti mají k Bohu zvláštní vztah. Lidská bytost není něco, ale někdo. OSOBA, která může svobodně rozhodovat o svých skutcích a která byla obdařena schopností milovat Boha a bližní.

Na začátku člověk mohl Boha slyšet a vnímat Jeho přítomnost. Bůh a člověk byli přátelé, důvěrně se vzájemně znali. Člověk si uvědomil, že se od ostatních stvoření liší a že má zodpovědnost.

"Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré" (Gen 1:31).

Jako osoby máme rozum a svobodnou vůli (sebepoznání/ sebeuvědomění a sebeurčení) a schopnost milovat Boha a bližního. Jan Pavel II. poukazuje, že nás Bůh stvořil jako svůj obraz jako MUŽE a ŽENU, naše vzájemně se doplňující sexualita o nás a o Bohu vypovídá něco význačného.

Jan Pavel II. říká, že tělo je viditelným vyjádřením člověka, tělo je svátostí osoby, je "viditelným znamením neviditelné skutečnosti". Tělo je vnějším znamením odhalujícím srdce člověka (tělo a duši).

Původní jednota

„Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženu se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ (Gen 2:23)

Muž a žena jsou povolání žít ve vztahu, který odráží vnitřní život Nejsvětější Trojice. Zobrazují Boha nejen jako jednotlivci, ale také skrze svaté společenství mezi mužem a ženou a skrze požehnání jejich plodnosti.

Člověk nenachází svou dokonalost a její naplnění v osamělém životě, ale ve spojení svého života se ženou. Adam si uvědomil, že není ve společenství pouze se svým Bohem, ale navíc žije ve společenství s jinou lidskou bytostí.

Bůh nás stvořil, abychom byli ve vztahu s Ním a s dalšími lidskými bytostmi.

Člověk *"může sám sebe plně nalézt jen v opravdovém darování sebe samého"* (GS= Gaudium at Spes 24)

Lidské tělo odhaluje hluboké pravdy. Mužské tělo má nádhernou a jedinečnou schopnost spojit se s ženským tělem, a ženské s mužským. Je zřejmé, že tato těla byla stvořena, aby byla spolu. Byla také obdařena touhou po sjednocení, okouzlení druhým pohlavím a jeho přitažlivostí. Lidské tělo, s jeho sexuální komplementaritou, ukazuje, že jsme stvořeni pro vztah a mezilidskou jednotu.

"Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem" (Gen 2:24)

Stát se "jedním tělem" se vztahuje nejen na spojení dvou subjektů, ale je to "svátostný výraz, který odpovídá společenství osob" (TT 31:2)

Toto společenství nebylo myšleno pouze jako platonický vztah, protože Bůh říká: "Plodte a množte se" (Gn 1,28).

Od začátku je vepsáno v každém člověku, že každý je schopný společenství s dalšími lidmi. Každý z nás dává v lásce sám sebe druhému a na oplátku lásku dostává. My sami jsme tím darem. Jako dar dáváme sami sebe někomu jinému v důvěrném sjednocení láskou. To je působeno naším bytím k Božímu obrazu *"Učiňme člověka.."* (Gen 1:26.)

Bůh sám je společenstvím osob. V Nejsvětější Trojici se Otec, Syn a Duch svatý vzájemně vylévají ve věčné výměně, v sebedávající lásce.

Lidské tělo je schopné zobrazovat Boha. Bůh není ani muž, ani žena. Bůh je čistý Duch. Neviditelné tajemství Trojiční lásky je zviditelněno v našich tělech, jestliže tato těla vytvářejí společenství osob v pravdě a lásce.

" Můžeme usuzovat, že člověk se stal obrazem Božím nejen prostřednictvím svého lidství, ale také prostřednictvím společenství s dalšími lidmi, které muž a žena tvořili od začátku. "Jinými slovy, člověk" se nestává Božím obrazem, pouze tím, že existuje sám, ale okamžikem společenství. ...Na to vše od počátku sestoupilo požehnání plodností." TT (09:03). Bůh nemůže dát sexuální lásce větší smysl a vyšší důstojnost. Manželský svazek má být ikonou vnitřního života Nejsvětější Trojice.

Skutečnost, že člověk byl stvořen k obrazu Božímu, nám dává neocenitelnou důstojnost.

"A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte ...“ (Gen 1:28). Jejich jednota v "jednom těle" je na hony vzdálená pouhému páření zvířat. Na rozdíl od zvířat, muž a žena mají schopnost milovat (svoboda).

Původní nahota

"oba dva byli nazí, člověk i jeho žena, ale nestyděli se". (Gen 2:25)

První pár (dvojice) před pádem, viděl jeden druhého Božíma očima. Tento pohled vyjadřoval Boží lásku. Jejich těla byla transparentní jako průhledná okna do nitra člověka. První pár neviděl tělo jako objekt oddělený od člověka. Vnímá hloubku intimity, ve které byla komunikace a přirozené porozumění mezi mužem a ženou. První pár vnímal celistvost nitra lidských osob, které byly zcela svobodné.

"Nahota odhaluje manželský význam těla, kterým je schopnost (moc) těla vyjádřit lásku: a to zejména lásku, v níž se člověk stává darem a skrze tento dar – naplňuje pravý smysl svého bytí a existence" (TT 15:1)

Původní nahota ukazuje, že "svatost vstoupila do viditelného světa". Svatost je to, co umožňuje člověku vyjádřit se hluboce svým tělem ... prostřednictvím "opravdového darování sebe sama". **Manželský / snoubenecký význam těla** je výzvou k dávání lásky, formou sebedarování. Toto dávání sebe, jako dar lásky, je vepsáno do našeho ztělesnění (jako muže a ženy). Tím, že se stáváme jeden druhému darem, učíme se milovat a být milováni, tak jako miluje Bůh a tak naplňujeme své nejvyšší určení. Stáváme se odrazem pravého života a lásky Nejsvětější Trojice a připravujeme se ke sdílení tohoto života navždy. Toto platí pro každého člověka, ať je ženatý, svobodný nebo žije zasvěcení v celibátu, bez ohledu na to, že žije odlišným způsobem.

Žije hluboce se svým vlastním tělem ... prostřednictvím "opravdového darování sebe samého." Ve svém těle muž nebo žena člověk cítí, že je předmětem svatosti. "(TT 19:5)

Původní nevinnost a dědičný hřích – Když „Kristus volá k „začátku“ žádá, abychom šli na hranici mezi stavem původní nevinosti a stavem hříšnosti, který začal prvotním pádem. Tato hranice je spojena se stromem dobra a zla. Tyto dvě situace mají svůj vlastní rozměr v nejniternější části člověka: v jeho poznání, vědomí, svědomí, volbě i v rozhodování, a to vše ve vztahu k Bohu. Ve vztahu k Bohu Stvořiteli, který je Bohem Smlouvy, nejstarší Smlouvy Stvořitele s jeho stvořením, s člověkem. Strom poznání dobrého a zlého je výrazem a symbolem porušení smlouvy s Bohem, kterého se dopustilo lidské srdce. Zdůrazňuje dvě diametrálně odlišné situace a staví proti sobě původní nevinnost a prvotní hřích.

Nicméně, Kristova slova, která nás volají na „začátek“, nám dovolují nalézt základní spojitost člověka a návaznost mezi těmito dvěma stavy lidského bytosti.

První příslib vykoupení - Kristovým slovům, jimiž nás odkazuje na „začátek“ máme také právo připsat plný význam tajemství vykoupení. Gen 3:15 (Mesiášský text) . Jsme svědky okamžiku kdy člověk (muž a žena) porušil Původní smlouvu se svým Stvořitelem, a hned vzápětí dostává první příslib vykoupení ve slovech tzv. Proto- evangelia v První knize Mojžíšově (Genesis 3:15).

Člověk se podílí nejen na dějinách lidské hříšnosti, ale také se účastní dějin spásy.

Je nejen vyloučen z původní nevinosti kvůli své hříšnosti, ale současně se mu otevírá Tajemství vykoupení realizované v Kristu a skrze Krista.

Pavel v Listu Římanům vyjadřuje tuto perspektivu vykoupení, když píše: "*..i my sami, kteří již máme Ducha jako příslib darů Božích, i my ve svém nitru sténáme očekávající přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla* (Řím 8:23)

Poznání a rodičovství – Smyslem života je milovat tak, jako miluje Bůh a k tak bylo zamýšleno i tělo muže a ženy. Prostřednictvím mužství a ženství je odhalen nezaměnitelný Boží plán. Totiž, že muž a žena jsou plodným „darem“ nejen jeden pro druhého, ale jejich vzájemné obdarování vede ke vzniku třetího. Jak to vyjádřil Jan Pavel II., "poznání" vede ke tvoření.

"I poznal člověk svou ženu Evu a ta otěhotněla." (Gen 4.1)

Otcovství a mateřství „korunuje“ a úplně odhaluje tajemství sexuality. "Plodte a množte se" je výzva k lásce k obrazu Božímu, k "naplňování pravého smyslu bytí a existence. "

Bez ohledu na to, jaké je naše konkrétní povolání, všichni jsme povoláni k účasti na Boží lásce a k jejímu sdílení.

Základním principem Teologie těla je, že tělo je "znamením" věčného Božího tajemství. Je to tajemství života a lásky Nejsvětější Trojice - věčného společenství Boha jako Otce, Syna a Ducha svatého.

"Samo bytí Boha je láska. Když pak v plnosti časů posílá svého jednorozeného Syna a Ducha lásky, zjevuje Bůh své nejhlubší tajemství; věčné sdílení lásky je on sám: Otec, Syn a Duch svatý, a nás určil k tomu, abychom se na něm podíleli " (KKC 221)

"Církev nemůže být pochopena.....když nebudeme mít na paměti „velké tajemství“ ... vyjádřené jednotou těla v manželství a rodině" (LF 19) – Letter to the Families = List rodinám (B. XVI.)

- **Otázky k přemýšlení:**
- Jaká je tvoje představa o Bohu? Jsme schopni vidět sami sebe jako stvoření k obrazu Božímu?
- Co si myslíš, že nás naše společnost učí o smyslu a významu našich těl a čemu věří?
- Jakým způsobem může být vaše tělo výrazem sebedarování Bohu a ostatním?
- Co je myšleno posvátností těla?

Prameny: 'Man and Woman He Created them' - John Paul II, 'Letter to the Families - John Paul II, Guadium et Spes

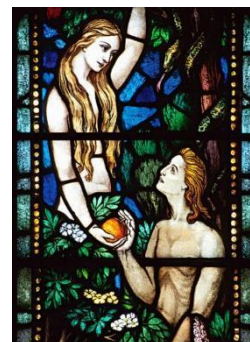
Překlad: Marie Magdalena Janáčková

KRISTUS SE DOVOLÁVÁ LIDSKÉHO SRDCE

Probrali jsme náš počáteční stav, stvořený Bohem, který byl nevinný, čistý, šťastný, nedotčený hříchem a jeho důsledky. Adam a Eva byli spojeni v blažené jednotě nezištnou vzájemnou láskou a zakoušeli plnost, po které touží každý manželský pár. Byli stvořeni se způsobilostí být spojeni s Bohem ve věčné lásce a tato způsobilost mohla být naplněna pouze na základě jejich svobodného rozhodnutí. Ale naši praprarodiče toto láskyplné pozvání nepřijali a díky jejich neposlušnosti je lidstvo nyní vystaveno hříchu a smrti.

Prvotní hřích - porušení původní smlouvy se Stvořitelem

Když byli neposlušní Bohu, *“Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nahí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. ... Uslyšel jsem v zahradě tvůj hlas a bál jsem se. A protože jsem nahý, ukryl jsem se.”* (Gen 3:7,10). Ve srovnání s původním stavem lidstva se náš stav po pádu snížil. Bez Krista je nyní člověk neschopný naplnit úděl, který pro něj Bůh připravil.

Žádostivost / smyslnost / stud (Gen 3: 8-11)

Jan Pavel II si všímá, že s prvotním hříchem vstoupila do lidského srdce žádostivost. Žádostivost je narušení našich tužeb, nachyluje nás ke hříchu, kazí naši sexualitu, která místo aby se dívala na tělo tak, jako by skrze ně prosvítal vnitřní život a opravdová hloubka jednotlivce, jsme v pokušení ji vidět jako objekt, který je možné využít pro potěšení nebo sebeuspokojení. Lidské srdce se nyní stává bojištěm mezi láskou a smyslností. Čím více smyslnost ovládá srdce, tím méně zakoušíme snubní význam těla (TT 32.3). Místo abychom se stávali darem, jsme pokoušeni uchvacovat. Žádostivost zatemňuje snubní význam těla. Stud, který Adam a Eva zakusili, byl výsledkem tohoto porušení jednoty ducha a těla. Byla to velká strast, vědomí čehosi proti jejich lidské důstojnosti. Jan Pavel zdůrazňuje rozdíl mezi nepřítomností studu nad jejich nahotou, jak to Adam a Eva zažili ve stavu původní nevinnosti, a studem nad jejich nahotou, který zažili po jejich pádu ze stavu milosti. Člověk, který trhá ovoce ze stromu poznání dobrého a zlého, se rozhoduje a prosazuje svoji volbu proti vůli Boha Stvořitele - Jahveho ... člověk se otáčí zády k Bohu - Lásce, k Otci. Odděluje své srdce a jakoby ho odřezává od toho, co přichází od Otce. To co v něm zbývá “přichází ze světa”. (TT 26.4)

“Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí.” Gen 3:7 ... hovoří výslovně o zrození studu ve spojení s hříchem. Stud je jakoby první manifestací v člověku (muži i ženě) o tom, “co nepřichází od Otce, ale ze světa”. (TT 26.5)

Protože se styděli, pokládali muž a žena za nutné skrýt se před Bohem. “Potřeba skrýt se ukazuje, že v hloubce studu cítí jeden před druhým bezprostřední ovoce stromu poznání dobrého a zlého - uzrál zde pocit strachu před Bohem: strach, dříve nepoznaný” (TT 27.1). ... člověk utrpěl škodu v tom, co patří k samotné přirozenosti, k lidství v původní plnosti “Božího obrazu”. Stud je znamením, že s člověkem se udála radikální změna. Ve stavu původní nevinnosti nahota nevyjadřovala nedostatek, ale spíše plné přijetí těla v celé jeho lidské a osobní pravdě. Nahota byla “spolehlivý svědek a vnímatelné ověření původní “samoty” člověka ve světě, a současně se skrze mužství a ženství stávala transparentní součástí vzájemného dávání v lidském společenství.” (TT 27.3) Nyní ale, jako důsledek prvotního hříchu a žádostivosti, která vstoupila do srdce člověka, člověk do jisté míry ztratil “původní jistotu obrazu Božího” vyjádřenou v jeho těle (TT 27.4).

- Smyslnost ukazuje na sexuální touhu zbavenou Boží lásky. Smyslnost vede člověka k sebeuspokojování na úkor ostatních, zatímco láska vede člověka k sebedarování pro dobro ostatních. Smyslnost je tedy redukcí originální Boží plnosti za účelem sexuálního vztahu..
- Stud také může mít funkci jako “přirozená forma sebeobranu člověka proti nebezpečí ponížení nebo dotlačení do pozice objektu sexuálního zneužití” (Láska a zodpovědnost, str. 182)
- Stud, ve svém negativním významu, naznačuje, že nedokážeme vidět důstojnost a půvab těla jako “teologického” - zjevení Božího tajemství. Ve svém pozitivním významu stud ukazuje touhu chránit odhalení důstojnosti a půvabu těla před degradací smyslností.

Napětí / Konflikt – lidské vztahy a stvořený vesmír (Gen 3: 12-13, 16-19, Řím 8:20-21)

Po hříchu muž a žena už nemohli využívat volný, neomezený vztah s Bohem jako měli předtím. Trápení vědomím viny, báli se Boha jako chladného zákonodárce a nelítostného soudce. Vzájemný vztah prvního páru byl také narušen. Po hříchu mají potíž věřit a rozumět jeden druhému. Vládne napětí a konflikt.

Skutečným následkem jejich hříchu je nesoulad s celým stvořeným vesmírem. (Řím 8:20-21) Nastává svár mezi lidmi a přírodou, o kterou se člověk měl starat. Mysl je hříchem zakalena, ale lidé si uchovávají jejich přirozenou schopnost poznávat Boha skrze jeho stvoření a žít podle svého svědomí.

Člověk odpověděl: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“ Proto řekl Hospodin Bůh ženě: „Cos to učinila?“ Žena odpověděla: „Had mě podvedl a já jsem jedla.“ (Gen 3: 12-13)

Ženě řekl: „Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“

Muži řekl: V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš.“ (Gen 3:16, 19)

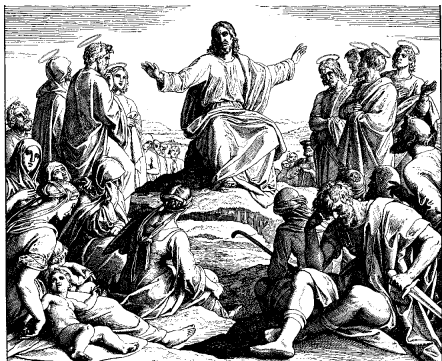
Neboť tvorstvo bylo vydáno marnosti – ne vlastní vinou, nýbrž tím, kdo je marnosti vydal. Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích. (Řím 8:20-21)

Díky tajemství stvoření v sobě lidské tělo nese nezpochybnitelné znaky “obrazu Božího” a také představuje specifický zdroj jistoty o tomto obrazu, přítomného v celém lidském bytí. Původní přijetí těla bylo v jistém smyslu základem pro přijetí celého viditelného světa. Pro člověka bylo garancí jeho vlády nad světem, nad zemí, kterou si musel podrobit. Slova “*bál jsem se, a protože jsem nahý, ukryl jsem se*” ukazují na radikální změnu v tomto vztahu. Člověk svým způsobem ztrácí smysl pro své právo podílet se na viditelném světě, kterého požíval skrze tajemství stvoření. Toto právo mělo svůj základ v nejnějnějším lidském bytí, tím, že on sám byl součástí božské vize světa a jeho vlastního lidství, které mu dalo hluboký pokoj a radost v žití pravdy a hodnoty jeho těla v celé jeho jednoduchosti, darovanou mu Stvořitelem. Slova Boha-Jahveho jakoby předpovídají nepřátelství světa, vzdorování přírody člověku a jeho pracem; předpovídají dřinu, kterou později lidské tělo musí podstupovat v kontaktu se zemí jím podrobenou: půda je prokletá... Tělo není podrobena duchu jako tomu bylo ve stavu původní nevinnosti, ale nese v sobě neustálý zdroj odporu proti duchu, a ohrožuje jaksi jednotu osoby člověka, tj. jednotu morální stránky člověka, která svými kořeny zasahuje do základů bytosti.

Kázání na hoře (Mt 5:27-28)

“Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Nezcizoložíš.‘ Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní cizoložil ve svém srdci.” (Mt 5:27-28)

Také tento úryvek má význam v teologii těla. Přináší zásadní revizi způsobu chápání a provádění morálního zákona Staré smlouvy. Tak objevujeme sebe v srdci étosu, uvnitř, jakoby v duši lidské morálky. Kristus se dovolává vnitřního člověka.

... "kdo hledí chtivě," zcizoložil v srdci. Pohled vyjadřuje, co se děje v srdci. "Hledět chtivě" vyjadřuje zkušenost, kdy hodnota těla v jeho snoubeneckém významu ustupuje tomu, že se stává snoubenecké výlučně, skrze žádostivost. Také ustupuje smysl pro plození potomstva... Takže potom, když člověk "touží" a "hledí chtivě" ... zakouší více nebo méně úplný odklon od významu těla, které ... je základem pro společenství bytostí: a to jak mimo manželství, tak obzvlášť když jsou muž a žena povoláni tvořit jednotu "těla" (TT 39.5)

Člověk se může dopustit takového cizoložství "v srdci" i se svou vlastní ženou, pokud jí bere pouze jako objekt pro uspokojení pudu (TT 43.4).

Jsme čistého srdce, pokud chápeme, vidíme a zakoušíme tělo tak jak ho Bůh stvořil, tj. jako zjevení jeho vlastního božského tajemství. "Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uvidí Boha." (Matouš 5:8). "Čistotu srdce" získal ten, kdo ví to, jak stále chtít "srdcem": "srdcem" a "tělem". Vnitřní pohled je "čistý pohled", který si Adam a Eva svobodně vyměnili ve stavu nevinnosti. Vyjádřili tím nejen pohled očima na tělo, ale skrze fyzické vidění byli schopni nazírat vnitřní pravdu druhého člověka. To, co Kristus žádá v Kázání na hoře, je evidentně požadavkem obráceným k tomuto vnitřnímu prostoru člověka, který musí znovuobjevovat ztracenou plnost svého lidství, kterou chce znovu získat. Měli bychom se bát tvrdosti těchto slov, nebo raději důvěřovat v jejich spasitelný obsah, v jejich moc? (TT 43.6)

Skrze stále probíhající konverzi se touhy našich srdcí pozvolna podřizují Božímu zákonu, až k okamžiku, kdy jsme osvobozeni od zákona - když naplníme jeho nejhlubší význam. "Evangelijní zákon ... nepřidává nová, vnější příkázání, nýbrž jeho obnova jde až ke kořeni jednání, k srdci" (Katechismus katol. církve, §1968). V "kázání na hoře ... dává duch Pána novou tvářnost našim touhám" (Katechismus katol. církve, §2764). Křesťanský étos je charakterizován "transformací svědomí lidské bytosti a má postoj, který se snaží vyjádřit a uskutečnit hodnotu těla a sexuality podle původního plánu Stvořitele" (TT 45.3).

○ **Otázky k zamyšlení:**

- Proč měl podle vašeho názoru prvotní hřích tak velký vliv na lidskou sexualitu?
- Porovnejte a dejte do protikladu původní život a svět a život a svět po pádu.
- Pojmenujte rozdíly mezi sebedarující se láskou a sebeuspokojující "láskou" využívající druhého.

Literatura :

(TT) - *Teologie těla - Jan Pavel II., Láaska a zodpovědnost - Karol Wojtyła , Katechismus katolické církve*

Překlad: Tereza Skálová

č.40 –KVĚTEN 2013 –

bl. Jan Pavel II.: TEOLOGIE TĚLA, kap. 86, Vykoupení těla

VYKOUPENÍ TĚLA

Naplnilo se božské zaslíbení padlému lidstvu: v Ježíši byla zlomena kletba hříchu. Smrt byla zničena, Satan byl poražen a člověk byl konečně smířen s Bohem. Lidstvo bylo vykoupeno.

Skrze milost vykoupení, která byla vylita skutkem lásky, ve kterém Ježíš zemřel pro nás na kříži, jsme byli zmocněni k novému způsobu života, který se vrací zpátky k Božímu původnímu úmyslu. Bůh nás povolal (tím, že volal k našemu srdci) znovuobjevit snubní význam těla a naplnit nejhlubší smysl našich životů. Část vnitřní síly, která nás přitahuje ke všemu co je pravdivé, dobré a krásné, je Eros (erotická vášeň), ozvěna Boha v Jeho nejvyšší dobrotě, pravdě a kráse. Je dobrá, je součástí toho, jak jsme byli stvořeni. Bůh do nás vepsal dar společenství, tajemnou skutečnost jeho obrazu, a vytvořil v nás touhu, která vede k prvotnímu vyjádření tohoto společenství, jímž je manželství. Takže eros nemá být zlomen, ale transformován, a to spojením erosu s opravdovými morálními hodnotami neboli etikou. Máme tendenci etiku (Etos) vnímat v negativních pojmech, jako pravidla, příkázání nebo zákazy, ale Jan Pavel II. nám ukazuje, že Ježíšova slova vyjadřují spíše pozitivní hodnoty, jako chránit a osvobodovat.

Je nutné průběžně znovuobjevovat v čem spočívá erotika, snubní význam těla a opravdová důstojnost daru. To je úloha lidského ducha. Pokud duch neplní tuto roli, přitažlivost smyslů a vášeň těla mohou skončit v pouhé smyslnosti postrádající etickou hodnotu. Potom člověk, muž a žena, nezakoušejí plnost erosu, který znamená touhu lidského ducha po tom, co je pravdivé, dobré a krásné (TT 48.1).

Smyslnost deformuje a snižuje cenu erosu tím, že redukuje člověka na objekt - selhává v rozpoznání pravé důstojnosti lidské osoby, zjevené skrze tělo. Jan Pavel II. neumenšuje tvrdost Kristových slov (Mat 5:27-28). Říká, že v Kristu jsme nyní způsobilí stát se opravdovými pány našich vlastních skrytých popudů. Musíme znovuobjevit duchovní krásu lidské osoby, zjevenou skrze tělo v naší mužskosti a ženskosti. Kristus osvobodil naše lidské srdce, takže jsme nyní schopni prosít a oddělit krásu snubního významu těla od ohavnosti smyslnosti. To je možné skrze život podle Ducha.

Řím 8:23 - *“... i my sami, kteří již máme Ducha jako příslib darů Božích, i my ve svém nitru sténáme, očekávající přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla.”*

2 Kor 4:10 - *“Stále nosíme na sobě znamení Ježíšovy smrti, aby i život Ježíšův byl na nás zjeven.”*

- **Gal 5:17-21** - *“Touhy lidské přirozenosti směřují proti Duchu Božímu, a Boží Duch proti nim. Jde tu o naprostý protiklad, takže děláte to, co dělat nechcete. Dáte-li se však vést Božím Duchem, nejste už pod zákonem. Skutky lidské svévole jsou zřejmé: necudnost, nečistota, bezuzdnost, modlářství, čarodějství, rozbroje, hádky, žárlivost, vášeň, podlost, rozpory, rozkoly, závist, opilství, nestřídmost a podobné věci.”*

- **Řím 8:9** *“Vy však nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha, jestliže ve vás Boží Duch přebývá.”*

Svatý Pavel živě popisuje vnitřní válku, kterou všichni zakoušíme, válku mezi dobrým a zlým.

Sebeovládání / čistota

Étos čili etika se musí stát “základním stavebním kamenem” erosu. Jsme povoláni k plným a zrale přirozeným vztahům, které vznikají z přitažlivosti mužství a ženství. Sama taková přirozenost je postupným plodem rozlišování podnětů v srdci jedince (TT 48.2). Rozlišování má vztah k spontánnosti ... Ušlechtilé zalíbení je jedna věc, sexuální touha věc druhá; když je sexuální touha spojena s ušlechtilým zalíbením, liší se od touhy čistě sexuální (TT 48.4).

Sebeovládání je základní prvek čistoty srdce, který nás uschopňuje držet na uzdě naše touhy a nebýt jimi ovládnuti, přesně tak, že můžeme dát sebe stranou, když milujeme. Ježíš ve svém kázání nevyzývá člověka k návratu zpět do stavu prvotní nevinnosti, protože ta byla nenávratně ztracena, ale volá ho k tomu, aby našel - na základě trvalého a ... nezničitelného smyslu toho, co je “lidské” - živou formu “nového člověka”. Tímto způsobem je vytvořeno spojení, nebo i “navázání” mezi začátkem a perspektivou vykoupení. V etosu vykoupení těla - původní etos stvoření byl uchopen nově (TT 49.4).

Abychom upřesnili, co znamená čistota srdce ... Kristus mluví o každé morální špatnosti, každém hříchu ... z toho vyplývá, že představa “čistoty” a “nečistoty” v morálním smyslu je spíše obecný pojem, ne něco konkrétního: tedy každé morální dobro je manifestací čistoty a každé morální zlo je manifestací nečistoty (TT 50.4).

Ctnost čistoty znamená, že jsme si ještě více uvědomili nezištnou krásu lidského těla, mužství a ženství. Čistota je oslavou lidského těla před Bohem. Je to sláva Boha v lidském těle, skrze které vychází najevo mužnost a ženskost (TT 57.3).

“Bylo mi řečeno, že jeden člověk se při pohledu na krásné lidské tělo cítil puzen oslavovat Stvořitele. Pohled na tělo zvětšil jeho lásku k Bohu až k slzám. Kdokoliv, kdo takové věci cítí za takových okolností, je už vyvýšen ... již před obecným zmrtvýchvstáním” (Jan Klimak, Žebřík do ráje, patnáctý stupeň).

Ježíš přišel obnovit stvoření v jeho počáteční čistotě. V horském kázání podává přesný výklad Božího plánu: „Slyšeli jste, že bylo řečeno ‘Nezcižoložíš’. Ale já vám říkám: Každý, kdo se dívá na ženu se žádostivostí, už s ní zcižoložil ve svém srdci“ (Mt 5,27-28). Člověk nesmí rozlučovat, co Bůh spojil. Církevní tradice se dívala na šesté přikázání jako na celkový souhrn lidské sexuality (Katechismus katol. církve, §2336).

Pravá svoboda

Když Pavel mluví o nutnosti vložit mrtvé skutky těla do pomoci Ducha, vyjadřuje přesně to, o čem Kristus hovořil v Kázání na hoře, když se dovolával lidského srdce a vyzýval ho k ovládnutí tužeb, včetně těch, které jsou vyjádřené v mužově “pohledu” směřovaném na ženu s cílem uspokojení

tělesné žádostivosti. Takové ovládnutí, neboli, jak Pavel píše, “umrtvení skutků těla Duchem”, který je ze “života”, který je opakem “smrti” o které mluví ve stejném kontextu. Život “podle těla” přináší totiž plody “smrti”, tj. přináší s sebou “smrt” podle Ducha. “Výraz ‘smrt’ proto neznamena pouze fyzickou smrt, ale také hřích, který teologie nazývala smrtelným.” (TT 52.4).

Aby obraz protikladu mezi “tělem” a “ovocem Ducha” byl kompletní, musíme si ho všimnout ve všem, co je projevem života a chování podle Ducha. Pavel vidí současně projev té svobody “kterou nám vydobyl Kristus” (Gal 5:1): *Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým. Vždyť celý zákon je shrnut v jednom slově: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!* (Gal 5:13-14).

“Vykoupení těla” vyjadřuje samo o sobě nejen finální vzkříšení jako vítězství nad smrtí. Je přítomno také ve slovech Kristových adresovaných mužům a ženám historie, když nás zve překonat smyslnost i ve vnitřních hnutích lidského srdce (TT 86.6). Vykoupení těla je základem všeho, co Jan Pavel II. učí ve své Teologii těla. To se týká nejen naděje na vzkříšení na konci věků, ale je to i síla, která v nás nyní pracuje, schopná vykonat daleko více, než si myslíme nebo představujeme. Je schopná proměnit naši zkušenost těla a sexuality.

V Ježíši Kristu a skrze Ježíše Krista přicházíme k hlubokému poznání, že naše těla a tím i my samotní jsme vykoupeni. Naše zkušenost poznání a milování Krista nám pomáhá vstoupit do původní zkušenosti a tak dospět k hlubšímu pochopení toho, kdo jsme a čím mohou být naše životy. Slova Krista, který se v Kázání na hoře dovolává “srdce”, vede posluchače k takovému vnitřnímu volání. Pokud posluchač dovolí, aby v něm tato slova pracovala, může současně slyšet ve svém nejhlubším bytí jakoby ozvěnu “počátku”, ... Kristova slova dosvědčují původní sílu (a také milost) tajemství stvoření, která se pro každého stává silou tajemství vykoupení (TT 46.5). Tato milost vykoupení se nalézá ve svátostném životě církve, kde se do nás vlévá svatost těla a duše. Svátosti vytvářejí z Kristovy smrti a vzkříšení živou skutečnost v našich vlastních životech. Jan Pavel II. tvrdí, že stejně jako nás smyslnost zotročuje tím, že uvádí do zmatku naše žádosti, tak nás “život podle Ducha” osvobozuje, abychom mohli být darem pro

druhé. Jako nás smyslnost oslepuje vzhledem k pravému Božímu plánu pro naše tělo, tak nám “život podle Ducha” otevírá oči pro snoubenecký význam těla (TT 101:5).

○ **Otázky k zamyšlení:**

- Jak byste usmířili Eros a Etos vzhledem k naší sexualitě a Božímu plánu pro nás?
- Ježíš nám řekl, že nás přišel osvobodit. Vysvětlete, jak to chápe sv. Pavel v listu Galatským (5:1).
- Jak můžeme sjednotit eros s morálními hodnotami neboli etikou, aby nebyl zničený, ale transformovaný?
- Jan Pavel II. říká: “Musíme znovuobjevit duchovní krásu lidské osoby, zjevenou skrze tělo v našem mužství a ženství.” Jak je toto možné skrze život podle Ducha?
- Svatý Pavel živě popisuje v listě Římanům a Galatským vnitřní válku, kterou všichni zakoušíme, válku mezi dobrem a zlem. Jakými způsoby je možné získat sebeovládání?
- Proč je sebeovládání základní složkou čistoty srdce?
- Diskutujte o tom, co přesně spojuje text sv. Pavla o nutnosti vložit mrtvé skutky těla do pomoci Ducha, a Kázání na hoře, kde se Kristus dovolával lidského srdce a vyzýval ho k ovládní tužeb, včetně těch, které jsou vyjádřené v mužově “pohledu” směřovaném na ženu s cílem uspokojení tělesné žádostivosti. (Odkazy do Písma: *Mt 5,27-28, Řím 8. kap. aj. podle textu*)
- Diskutujte, jakým způsobem se projevuje milost vykoupení ve svátostném životě církve.

Literatura:

(TT) - Teologie těla - Jan Pavel II., Katechismus katolické církve

Již jsme se zabývali naším původem před hříchem i naší minulostí poznamenanou hříchem, ale vykoupenou v Kristu. Abychom měli ucelenou představu o tom, co to znamená být člověkem, Jan Pavel nám nyní ukazuje naše konečné určení, **oslavené lidství**, kdy naše těla budou Bohem vyzdvižena ve slávě.

Naše konečné určení

1 Kor 2,9-10, 2 Kor 4,17-18, Mk 12,18-27, Mt 22,24-30; Lk 20,30-35, 1 Kor 15,42-44

Náš pozemský život je jen prchavým stínem, nicméně byli jsme stvořeni pro konečný cíl, kam bychom měli být nakonec vyzdviženi s tělem a sjednoceni navěky v lásce se Svatou Trojicí. Nádhera a přesahující radost takového konce je za hranicí čehokoli, co si jen dovedeme přestavit. „*Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují. Nám však to Bůh zjevil skrze Ducha; Duch totiž zkoumá všechno, i hlubiny Boží*“ (1Kor 2,9-10).

Obrázek 1 *Tento obrázek Proměnění ukazuje Kristovo lidské tělo vyzařující a proniknuté božskou slávou, je ho tělo jako známka a předzvěst, jak budou vypadat v nebi naše oslavená těla*

Základy úvah o údělu muže a ženy bl. Jana Pavla II .jsou založeny na slovech vzatých z Mt 22, 24-30. Začínají pasáží, kde saduceové předkládají Ježíši hypotetickou otázku o budoucím životě: (Mk 12,18-27). Skutečným motivem dotazu saduceů není opravdová duchovní otázka, ale snaha přinutit Ježíše přiznat, že nic takového jako vzkříšení těla neexistuje. Jejich dilema ukazuje, že saduceové nepochopili dvě věci: Písmo svaté a Boží moc.

„Boží moc“ znamená nejen moc Boha vrátit člověka k životu, ale dát mu zcela novou a proměněnou existenci. Jakožto je Dárcem Života, není Bůh svázán zákonem smrti, který ovládá náš pozemský příběh.

„Písmo“ v tomto kontextu odkazuje zejména na jednu pasáž z Exodu 3:6, kde Bůh říká Mojžíšovi: „Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamů, Bůh Izákův a Bůh Jákobův“. Ježíš jim ukazuje omyl jejich uvažování, *neznají Písmo*, a omyl substance; neuznávají, co je zjeveno v Písmu, *protože neznají Boží moc* – poněvadž nevěří v toho, který sám sebe zjevil Mojžíšovi v hořícím keři.

Opakováním „Bloudíte ...Bloudíte“, Ježíš silně zdůrazňuje důležitost pravdy o vzkříšení těla.

TOB 65.7 - *Ohledně možnosti vzkříšení se Kristus odvolává přesně na tu moc, která doprovází svědectví živého Boha, který je Bohem Abrahamovým, Izákovým, Jakubovým – a Bohem Mojžíšovým. Bůh, kterého saduceové „zbavují“ této moci, už není pravým Bohem jejich otců, nýbrž Bohem jejich hypotéz a výkladů. Kristus však přišel vydat svědectví Bohu života v celé pravdě své moci, která se projevuje také v životě člověka.*

Žijeme v naději na plné naplnění Božího díla spásy, nicméně jsme předurčeni ho zakusit jako předzvěst již nyní, kdy se učíme dávat a přijímat lásku v souladu se zásadním významem našich těl. Pokusy a strádání, které jsou součástí našeho růstu ke svatosti, nás každodenně připravují k tomuto plnému naplnění Božího díla spásy. (2 Kor 4,17-18).

Lumen Gentium 39-40 – „... Všichni lidé jsou povoláni ke svatosti – k plnému křesťanskému životu a dokonalé lásce.

KKC 990 – Výraz „tělo“ označuje člověka v jeho stavu slabosti a smrtelnosti. „Vzkříšení těla“ znamená, že po smrti nebude žít jen nesmrtelná duše, nýbrž že i naše „smrtelná těla“ (Řím 8,11) znovu ožijí.

TOB 66.2 Jak vyplývá z těchto slov, manželství, ono spojení, v němž podle knihy Genesis „muž opustí svého otce a matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem“ (Gn 2,24), spojení, které je člověku vlastní již „od počátku“, patří výlučně „do tohoto světa“. Manželství a plození tedy nepředstavují eschatologickou budoucnost člověka. Lze říci, že vzkříšení ztrácí smysl své existence. „Onen svět“, o kterém hovoří Lk 20,35, znamená definitivní dovršení lidského rodu, zastavení početního růstu bytostí stvořených k obrazu a podobnosti Božímu k tomu, aby se množily skrze manželskou „jednotu těla“ mužů a žen a podmanili si zemi. Tento „onen svět“, není světem na této zemi, nýbrž světem Božím, který jej, jak víme z prvního Pavlova listu Korintňanům, zcela naplní a bude „všechno ve všem“ (1 Kor 15,28).

TOB 66.6 Jasným obsahem pravdy o vzkříšení je tvrzení, že eschatologická dokonalost a blaženost člověka nemohou být chápány pouze jako stav oddělené duše ..., nýbrž je třeba chápat je jako stav člověka definitivně a dokonale „integrovaného“ takovým spojením duše a těla, které umožňuje a definitivně zajišťuje tuto dokonalou integritu.

Stejně jako o původním člověku, tak i o oslaveném člověku se dovídáme jen skrze Boží zjevené Slovo. Jak bude vypadat vzkříšený život? Ježíš v odpovědi saduceům naznačuje dvě důležité okolnosti. Za prvé, když říká „neboť když vstanou z mrtvých, nežení se (jak to činí muži na zemi) ani se nevdávají (jak to činí ženy na zemi)“, naznačuje, že ve vzkříšeném životě naše těla budou stále mužská a ženská. Transformovaný život, který nám Bůh připravil již od věčnosti, je stále lidský život. Jelikož jsme osoby s tělem, naše pohlaví je trvalou dimenzí našeho bytí, i v nebi.

Současně nás Ježíš učí, že v budoucím životě mužství a ženství budou jiné než na zemi. Naše pohlavní rozdílnost nebude již spojena s pohlavním spojením a plozením, ale místo toho budeme „jako andělé“. To neznamena, že bychom se stali beztělnými duchy, ale že budeme mít nebeskou a věčnou existenci jako andělé, kteří nemají potřebu se množit. Svatební význam těla bude odhalen jako „panenský význam bytí mužem a ženou“.

Naše těla budou výrazem snubní jednoty se samotným Bohem, která nekonečně přesahuje pozemskost spojení manžela a manželky. V tomto nebeském manželství bude nejhlubší význam těla naplněn tím, jak se každá osoba stane úplným darem sebe sama v dokonalém

spojení s Bohem a spolu navzájem. Každá osoba se stane nezměřitelně šťastná spojením s božským Ženichem, přesto tato radost bude vzrůstat ve společenství Svatých.

Svatý Pavel rozvíjí Ježíšovo učení založené na Pavlově vlastním setkání se vzkříšeným Pánem. Pavel nás učí, že naše těla nebudou jen vzkříšena k životu, ale zcela obnovena. Již nebude žádná nemoc, bolest nebo fyzický rozklad. Protiklad ducha a těla, se kterým neustále bojujeme, skončí. Tělo bude oduševněno; to znamená, že bude prostoupeno v dokonalé harmonii s Duchem Svatým (1 Kor 15: 42-44).

Mk 12:24-25 *„Neboť když vstanou z mrtvých, nežení se ani se nevdávají, ale jsou jako andělé v nebesích.“*

Mt 22:30 *„Při vzkříšení se totiž lidé nežení ani nevdávají, ale jsou jako (Boží) andělé v nebi.“*

Tob 69.4 *Manželství a plození samy o sobě definitivně neurčují prvotní a zásadní význam toho, co znamená být tělem, ani toho, co znamená být tělem jako muž a žena. Manželství a plození dávají onomu významu pouze konkrétní podobu v rozměrech historie.*

Blažené vidění – 1 Kor 13,12, KKC 460, 2 Petr 1,4

Ve vzkříšení se budeme plně účastnit božské podstaty jakožto vykoupené lidské osoby. Co je Bůh vlastní podstatou, my obdržíme jako čirý dar milosti.

„Zduchovnění neznámá jenom, že duch ovládne tělo, ale že bude zcela tělo prostupovat. Vzkříšení bude spočívat v dokonalé účasti všeho, co je v člověku tělesné, na všem, co je v člověku duchovní.“

„ Slova Evangelia svědčí, že stav člověka na onom světě nebude jen stavem dokonalého zduchovnění, ale také fundamentálním zbožštěním jeho lidství. Účast na božské přirozenosti, účast na vnitřním životě samotného Boha, tím dosáhne svého vrcholu, takže život lidského ducha dosáhne takové plnosti, která mu byla před tím absolutně nedosažitelná.

To bude tudíž plodem milosti, tj. rozhovorem Boha v jeho božskosti, nejen k lidské duši, ale k jeho celé psychosomatické subjektivitě (osoba, tělo a duše). TOB 67.3

KKC 460 *„Slovo se stalo tělem, abychom měli „účast na božské přirozenosti“ (2 Petr 1,4): „Vždyť to je důvod, proč se Slovo stalo člověkem a Boží Syn synem člověka: aby se člověk stal Božím Synem tím, že vstoupí do společenství se Slovem a dostane tak božské synovství.“ „Vždyť Boží Syn se stal člověkem, aby nás učinil Bohem.“ „Jednorozený Boží Syn, chtěje nás učinit účastnými svého božství, vzal na sebe naši přirozenost, aby, když se stal člověkem, z lidí učinil bohy.““*

1 Kor 13,12 *„Neboť nyní vidíme jako v zrcadle, zastřeně, potom však uvidíme tváří v tvář.“*

Blažené vidění bylo nastíněno (samozřejmě matně) ihned od začátku ve spojení muže a ženy. V blaženém vidění se Bůh dá cele člověku a my mu odpovíme úplným darem sebe sama.

TOB 67.5 Ve vzkříšení, odhalujeme v eschatologickém rozměru. stejné charakteristiky, které jsou typické pro „snubní“ význam těla; nacházíme je v setkání s tajemstvím živého Boha, které se odhaluje skrze patření na něj „tváří v tvář“.

KKC 1642 *„V radostech jejich lásky a jejich rodinného života jim Kristus uděluje už zde na zemi, aby předem okoušeli svatební hostinu Beránka.“*

KKC 1821 *Církev „dychtí po tom, aby byla spojena s Kristem, svým ženichem v nebeské slávě“, kde „se bude jednoho dne těšit ze svého miláčka, ve štěstí a ve vytržení, která nikdy nebudou mít konce“.*

V nebi uvidíme Boha tváří v tvář a budeme jako on (1 Jan 3,2). Otcové Církve to nazývají zbožštěním, kde se podílíme na vnitřním životě Trojice (2 Petr 1,4). To neznamená zničení naší osobní identity, ale spíše její nejplnější naplnění. Jaká to vize Boží lásky k nám, staneme se radostnými příjemci osobního daru Trojjediného Boha v největší hlubině našeho bytí. To je to, pro co jsme byli stvořeni.

I když tato sláva teprve musí přijít, již nyní můžeme působením Ducha Svatého zakoušet první ovoce oslaveného lidství. Celý účel našeho života na zemi je naučit se milovat a být milován, jak Bůh miluje, a tím se připravit na sdílení Jeho života navěky věků. Každým rozhodnutím, které učiníme, abychom se stali spíše darem sebe, než abychom si urvali pro sebe vlastnictví, se více přibližujeme Kristu a žijeme plněji svatební význam těla.

Společenství svatých – 1 Kor 12,20, Zj 19; Ef 1,23, KKC 1045

Tato eschatologická (budoucí) jednota osob bude zcela novou zkušeností, nicméně nebude jakkoli odcizena od původního a historického rozměru plodivého významu těla a pohlaví. Trvalý význam lidského těla bude zjeven v eschatologické nádheře, když muži a ženy znovuobjeví ve svých oslavených tělech dokonalou svobodu daru. Na druhou stranu, tato svoboda bude žít každého ve společenství, což vytvoří ohromnou komunitu společenství svatých.

Svatí jsou naším příkladem v procesu zbožštění.

Sledujme, jak plně podlehli Božímu sebedarování a jak radikálně odpověděli recipročním darováním sebe Bohu, ať již v povolání k manželství nebo celibátu. Následováním jejich příkladu se také my začínáme pohybovat za hranicí a přestupovat do reality věčného života – i když ne plně, dokud nevstoupíme do slávy.

KKC 1045 *Co se týká člověka, bude v tomto dovršení konečně zcela uskutečněna jednota lidského pokolení, kterou chtěl Bůh již od stvoření, a ustanovil putující církev v dějinách „jakoby svátostí“ této jednoty. Ti, kteří budou spojeni s Kristem, vytvoří společenství vykoupěných, „svaté město“ Boží (Zj 21,2), „choť Beránkovu“ (Zj 21,9).*

TOB 68.4 Je třeba uvažovat o realitě „onoho světa“ v kategoriích znovuzrození nové a dokonalé subjektivity každého jednotlivce a zároveň také znovuzrození nové, dokonalé intersubjektivitě všech.

Svatý Pavel říká, že naše pomíjející těla budou povýšena do stavu nepomíjejícího. Ve vzkříšení bude prach, ve který se navrátíme, znovu-oživen novou plností Božího dechu, kterým je Duch Boží.

Bl. Jan Pavel II. se snažil proniknout do toho, jak bude vypadat vzkříšený a oslavený stav, a jakou roli naše mužství a ženskost budou hrát v budoucím životě, zvláště když plození již nebude jeho součástí. Naše těla nebyla stvořena jenom k jednotě s jinou lidskou bytostí, ale aby se sdílela v duchovní jednotě s Bohem, což je konečný cíl lidské existence. Tímto způsobem, snubní význam těla bude naplněn na svatební hostině Beránkově. V nebi budeme ve společenství se všemi svatými, a všichni dohromady budeme účastni společenství Osob ve Svaté Trojici. „Manželství náleží výhradně tomuto věku. Ve vzkříšení ztrácí manželství a plození, svůj *raison d'être* (důvod existence). Podle Kristových slov vzkříšení neznamena jenom obnovení lidského života ve své integritě spojením těla a duše, ale také zcela nový stav samotného lidského života, lidského těla, zotaveného a obnoveného ve vzkříšení, které si udrží svou mužskou a ženskou jedinečnost. Smysl bytí mužem či ženou v těle bude chápáno v tomto věku odlišným způsobem, než jak bylo chápáno na začátku.“ „V tomto stavu lidé, muži a ženy, nacházejí současně plnost osobního darování a společenství osob díky oslavení celého bytí (těla a duše) ve věčné jednotě s Bohem.

Ježíš volá ke vzkříšení, tudíž odhaluje zcela nový rozměr tajemství člověka. Kristova odpověď saduceům předkládá hluboké rozvinutí pravdy o člověku.

Původní a hluboký význam našeho tělesného bytí a skrze tělo našeho mužství či ženství, je přesně ten svatební význam spojený s faktem, že člověk je stvořen jako osoba a povolán k životu v *communio personarum*, ve společenství osob. Manželství a plození sami v sobě neurčují definitivně původní a hluboký význam bytí tělem, ať mužem či ženou. Manželství a plození vytvářejí konkrétní skutečnost v rozměru historie. Jinými slovy, pozemské manželství není lidským cílem, ale pouze přípravou pro nebeské manželství, které má přijít. Svatební význam těla ve vzkříšení k budoucímu životu bude dokonale odpovídat tomu, že člověk, jakožto muž/žena je osoba stvořená k „obrazu a podobě Boží“ a že tento obraz se uskutečňuje ve společenství osob.

○ **Otázky k zamyšlení:**

- Jaký typ těla budeme mít po vzkříšení? Proč tomu tak je?
- Jsme si vědomi této pravdy, kterou recitujeme každou neděli ve Vyznání víry?
„vzkříšení těla
a život věčný“ (Apoštolské vyznání víry)
- V čem se bude lišit naše účast na společenství svatých v nebi, od naší zkušenosti zde na zemi?
- Zamyslete se, proč a co vám brání zažívat blízký vztah s Ježíšem zde na zemi.

- Co rozumíme svatebním významem těla? Je to jen pro sezdané osoby?
- Prodiskutujte, jakým způsobem jsou svatí příklady zbožštění.
- Jak byla blažená vize poodhalena již od počátku v jednotě muže a ženy?

Reference: Jan Pavel II.: 'Jako muže a ženu je stvořil', Christopher West: Výklad teologie těla - Mary Healy: Muži a ženy jsou z Edenu, Katechismus katolické církve, Lumen Gentium

č. 42 měsíčník 2013

Kapitola 6 - Celibát a náboženský život (Teologie těla=TT 73 – 86)

S ohledem na naše oslavené lidství víme, že lidské bytosti jsou povolány ke společenství s Bohem a mezi sebou navzájem, povolány k věčné extázi.

Blahoslavený papež Jan Pavel II. přemýšlí o charismatu celibátu. Jak lze povolání k celibátu správně chápat z hlediska nebeského manželství mezi Bohem a jeho lidem.

Ukazuje nám ještě jiný způsob, jak naplnit poslání milovat a respektovat manželský význam těla kromě manželství. Zsvěcený život - celibát, má plný význam pouze z hlediska manželství, prohlubuje naše chápání manželství, ale nemá manželství devalvovat.

"Křesťanské zjevení zná dva zvláštní způsoby, jak plně uskutečňovat povolání lidské osoby k lásce: manželství a panenství. To i ono je svým vlastním způsobem konkrétním uskutečněním nejhlubší pravdy o člověku, pravdy, že člověk je stvořen "podle Božího obrazu". (Familiaris Consortio 11 = Apoštolská adhortace Jana Pavla II. O úkolech křesťanské rodiny v současném světě.)

Kristova slova a pravidla pro porozumění

TT 73.1 Povolání k bezvýhradnému darování sebe Bohu v panenství nebo panictví (celibátu) má své kořeny zapaštěné hluboko do evangelijní půdy teologie těla. Abychom celibát dobře charakterizovali, je třeba mít na paměti slova, kterými se Kristus odvolává na „počátek“, a také ta, jimiž se odvolal na vzkříšení těla. Konstatování: "Až lidé vstanou z mrtvých, nebudou se ženit ani vdávat"(Mk 12:25) naznačuje, že existuje životní stav bez manželství, v němž člověk, muž a žena, nachází zároveň plnost osobního darování a vzájemné společenství osob skrze oslavení celé své psychosomatické existence ve věčném spojení s Bohem. Když povolání ke zdrženlivosti „pro nebeské království“ najde odezvu v lidské duši v podmínkách časného života, to je v podmínkách, v nichž se obvykle osoby „vdávají nebo žení“ (Lk 20:34), není obtížné v tom zachytit *zvláštní citlivost lidského ducha*, který – jak se zdá – již zde na světě *předjímá* to, na čem se člověk bude podílet v budoucím vzkříšení.

"Ne všichni pochopí to slovo, jenom ti, kterým je to dáno. Někteří nežijí v manželství, protože jsou k tomu od narození nezpůsobilí; jiní nežijí v manželství, protože je nezpůsobilými učinili lidé; a někteří nežijí v manželství, protože se ho zřekli pro království nebeské. Kdo to může pochopit, pochop".(Mt 19:11,12)

3 typy "eunuchů" - Proč?

TT 73.2. Nicméně Kristus o tomto zvláštním druhu povolání nemluvil v bezprostředním kontextu svého rozhovoru se saduceji (Mt 22:23-30), když se odvolával na vzkříšení těla. Mluvil však o něm (již dříve) ve svém rozhovoru s farizeji ohledně manželství a základech

jeho nerozlučitelnosti, (Mt 19:3-9) ... "když je to mezi mužem a ženou takové, pak je lepší se neženit". Kristus jim odpověděl: "Ne všichni pochopí to slovo, *jen ti, kterým je to dáno*. Někteří jsou eunuchové od narození; a jsou eunuchové, které takovými udělali lidé, a jsou konečně takoví, kteří se sami učinili eunuchy pro nebeské království. Kdo může pochopit, ať pochopí" (Mt 19: 11-12)

Když Kristus používá termín **eunuch**, odkazuje na **sebezapření**, které je obsaženo v objetí povolání k celibátu. Toto povolání vyžaduje zřeknutí se a Kristus chtěl zdůraznit tuto skutečnost. Zdrženlivost pro Boží království je charisma, dar se zvláštní hodnotou, kterou Bůh uděluje, komu chce a dotýčného vyzve, aby povolání **svobodně** přijal.

Sv. Pavel (1 Kor 7:7) uvádí, že ti, kteří tento dar přijmou, jsou tak hluboce pohnutí Kristovou láskou, Láskou božského Ženicha, že si přejí reagovat extrémním způsobem. Neodvrhnou svou sexualitu, spíše svou sexualitu kompletně darují Bohu tím, že obejmou své ženství a mužství.

TT 73.3,4. V Kristově rozhovoru s učedníky..... ale s ohledem na zvláštní hodnotu spojenou s touto volbou, kterou musí objevit a jako osobní povolání přivítat každý sám.... Kristus přesně a jasně uvádí pravidla pro pochopení svých slov. Ve svém učení je církev přesvědčena, že tato slova nevyjadřují příkázání, ale radu, která se týká jen některých osob, zejména těch, které jsou schopny to pochopit.

"Obdobně svatost církve je podporována zvláštním způsobem dodržováním evangelních rad, jak náš Pán v evangeliu navrhl svým učedníkům. Významné postavení mezi nimi náleží stavu panenství nebo celibátu (1. Kor 07:32 - 34). Jedná se o drahocenný dar Boží milosti dané Otcem jen některým duším (Mt 19:11), 1 Kor 07:07), takže se mohou v panenství nebo celibátu oddat pouze Bohu snadněji, díky nerozdělenému srdci. "Vat II, Lumen gentium, 42.

Jako pozemské manželství i zasvěcení se Kristu ve slibu celoživotního celibátu je vyjádřením úplného a vylučného sebedarování. V panenství ženy jde o snoubenecké sjednocení s Kristem a v mužském celibátu je muž spojen jako snoubenec s církví, a to způsobem, který není kompatibilní s manželským svazkem s jinou osobou. K dispozici dává svou naprostou ochotu, sebedarování a naprosté zřeknutí sebe, aby náležel jen Bohu.

V panenství a celibátu osoba bere své nejnvtřnější tajemství, kterým on nebo ona je, včetně sexuality, a odevzdává je zcela Bohu. Toto povolání hlásá bližním, že **Boží láska je skutečná a je zcela dostačující**. Chce-li člověk **být naplněn jako člověk**, sex ani manželství nejsou potřebné.

Zdrženlivost (Čistota, cudnost) pro Nebeské království a "Plodnost z Ducha svatého"

TT 75.1 Zdrženlivost **pro** nebeské království se vztahuje k odhalení skutečnosti, že v nebeském království se nebudou ani ženit, ani vdávat (Mt 22,30). **Je to charismatické znamení**. Pokud živá lidská bytost (muž nebo žena) ze své vlastní svobodné vůle zvolí zdrženlivost "pro nebeské království", pak toto charismatické znamení ukazuje, že v nebeském království, je jiný svět, odlišný od našeho světa; "vzkříšení " nebudou mít ani ženu, ani manžela ", protože Bůh bude "všechno ve všem". Tento způsob bytí znamená, že vzkříšený člověk (v němž je absolutní a věčný snoubenecký smysl oslaveného těla) bude odhalen v jednotě se samotným Bohem tím, že ho bude vidět " tváří v tvář ", oslavenv tajemství společenství svatých. "... Zdrženlivost "pro nebeské království" s sebou nese **především otisk podoby s Kristem**, který také kvůli práci na vykoupení musel učinit tuto volbu "pro nebeské království"

Ježíš hlásal světu, že "Boží království je tady", a že manželství je konečné na konci tohoto života. Je tedy možné zřeknout se svátosti manželství v očekávání nebeské reality, tedy "svatby Beránkovy."

Celibát ukazuje, že konečné naplnění samoty je k dispozici pouze ve spojení s Bohem. V jistém smyslu celibátní člověk se svobodně rozhodne zůstat v "bolesti" samoty v tomto životě, aby věnoval všechny své touhy sjednocení, které ho může uspokojit samo o sobě.

Marie a Josef žili výjimečné poslání. Objali jak povolání k panenství a panictví, tak manželské povolání současně - jak pozemské tak nebeské manželství. Jejich panenské manželství ovlivnilo manželství nebe a země. Plodnost jejich úplného, panenského sebedarování dosvědčila a sloužila **nejdokonalejší "plodnosti Ducha svatého"** - Slovo se stalo tělem - nebe přišlo na zemi (TT 75,3). Tímto způsobem se Josef a Marie "stali prvními svědky plodnosti Ducha svatého, která se liší od tělesné plodnosti. *"Co je zplozeno v ní, pochází z Ducha svatého"* (Mt 01:20) TT 75.2.

Správné chápání "nadřazenosti" zdrženlivosti pro nebeské království

Kristus říká, že toto povolání je „výjimečné“, není "běžné". Je však obzvláště důležité a potřebné pro Boží království. "Dva stavy" jsou povolány ke křesťanské dokonalosti (Mt 19,21). Pokud chcete být dokonalí, *"dokonalost života křesťana se měří mírou lásky"*. Evangelijní rady nám pomáhají k dosažení úplnější lásky.

Kristus nezmenšil hodnotu manželství ve prospěch zdrženlivosti. Význam odříkání pro dobro manželství a rodiny také spočívá v určitém sebeobětování. Jde o odříkání, v širší něčího celého pozemského života.

Zdrženlivost pro Boží království je znamením toho, že manželství a plození jsou dobré, jak jsou, ale přináleží jen k pozemskému životu. V nebi nebude manželství pozemského typu, protože nebeská svatba, kteréž je pozemské manželství znamením, bude mnohem lepší. Ti, kteří mají charisma celibátu, předjímají v jistém smyslu nebeskou svatbu již nyní. Jsou to symboly života, ke kterému jsme všichni povoláni od věčnosti. Svatý Pavel vysvětluje: *"celibát je kvůli odevzdávání sebe sama zcela Bohu."* 1 Kor 7: 32-35

Tato úplná věrnost Pánu je možná díky přítomnosti Božího království v Ježíši Kristu. To, že nás Ježíš přivedl do Boží rodiny, dalo novou podobu lidskému životu. Tato podoba dává nový smysl důležitosti záležitostí tohoto světa, jako např. rodiny (Mt 0:37). Toto speciální povolání ukazuje všem, že *"podoba tohoto světa pomíjí "* (1Kor 07:31).

1Kor 7:38 *"Kdo se ožení se svou snoubenkou, jedná dobře, ale kdo se neožení, udělá lépe"*.

Lidé, kteří žijí v manželství, symbolizují Kristův vztah k církvi nyní a lidé žijící v celibátu jsou ikonou zdokonaleného vztahu později, v nebesích. Obojí křesťané, jak žijící v manželství tak ti, kdo žijí v celibátu jsou v církvi potřeba, jsou dvěma vzájemně se doplňujícími způsoby služby Bohu. Každé povolání posiluje a vyzdvihuje další, pokud jsou žita celistvě. Pravdivou sebedávající lásku umožňuje uspořádání sexuality v niterné jednotě těla a ducha. K praktikování **čistoty** jsou voláni jak lidé žijící v manželství, tak ti, kdo žijí v celibátu.

Zdrženlivost pro Boží království - Mezi Odříkáním a Láskou

TT 77.1 - v povolání ke zdrženlivosti „pro nebeské království“, je vybidnutí *k samotě s Bohem*, které zároveň respektuje jak „dualitu lidství“ (totiž jeho mužství a ženství), tak také *dimenzi společenství existence, jež je osobě vlastní*. Uchovává tak integrální pravdu vlastního lidství, aniž by ztratil... jakýkoli podstatný prvek povolání osoby stvořené **„k obrazu a podobě Boha.“**

TT 77.4 Blahoslavený papež Jan Pavel II. říká, že osoba žijící ve zdrženlivosti musí bdít nad trojí žádostí těla, dědictvím hříchu i dědictvím vykoupení. "*Hříšnost lidství musí vystavit silám, které vyvěrají z tajemství vykoupení těla ...stejně tak, jako to musí udělat každý jiný člověk*". To je důvod, proč povolání k celibátu není jen otázkou formace, ale *transformace*.

TT 81.2 – Kristova slova nepochybně narážejí na vědomé a dobrovolné zřeknutí se manželství. Takové zřeknutí je možné pouze tehdy, když se připustí autentické poznání oné hodnoty, která je dána snubní dispozicí mužství a ženství k manželství. Aby si člověk mohl být *plně vědom toho, co volí* (zdrženlivost pro království), musí si také *plně uvědomovat to, čeho se zříká*.

TT 81.3.....*zřeknutí se je zároveň zvláštní formou potvrzení oné hodnoty*.

Osoba, která žije tuto **transformaci** je schopna odolávat tělesnému chtíči. Je svobodná se svobodou daru. Pro takového člověka obětovat sexuální spojení kvůli království je nejen možností, ale stává se velmi atraktivním.

Snoubenecký význam těla jako základ povolání Kristem ke zdrženlivosti

Snoubenecký význam těla je "základní součástí lidské existence ve světě,.....v celé své pravdě jako znamení "Božího obrazu." (TT. 15.5). To ukazuje, že lidská bytost je stvořena aby se stala darem "**pro**" někoho dalšího. Kristova slova o celibátu ukazují, že toto "pro", které bylo přítomno od počátku v základu manželství, může být i v základu zdrženlivosti "pro" Krále nebes.

Proto na základě téhož snoubeneckého smyslu těla ... zde může vzniknout jak láska, která zavazuje člověka k manželství na celý život, tak může vzniknout láska, která zavazuje člověka na celý život ke zdrženlivosti "pro království nebeské '... člověk plně nalezne sám sebe teprve skrze opravdové sebedarování (Gaudium et spes 24:3) TT. 80.6 Naše sexualita nás vyzývá, abychom se dávali v životodárné lásce. V celibátu žijící osoba neodmítne tuto výzvu, prostě lásku žije jiným způsobem. Každý muž díky důstojnosti snoubeneckého významu svého těla je nějakým způsobem povolán, aby byl jak manželem tak i otcem. Každá žena díky důstojnosti snoubeneckého smyslu svého těla je nějakým způsobem povolána, aby byla manželkou a matkou. Jako obraz Krista, muž v celibátu si "vezme" církve a skrze dar svého tělesného já, přináší četné "duchovní děti." Jako obraz církve si žena panna "vezme" Krista a skrze svůj dar vlastního tělesného já přináší četné "duchovní děti." To je důvod, proč termíny manžel, manželka, otec, matka, bratr, sestra jsou použitelné jak na manželský a rodinný život tak pro kněžský a řeholní život. TT 86.7.

Ve svém všedním životě člověk musí čerpat z tajemství vykoupení těla inspiraci a sílu k překonání zla, které v něm dřímá v podobě trojí žádostivosti. Muž a žena, svázání v manželství, musí denně přejímat úkol nerozlučitelné jednoty ze smlouvy, kterou vzájemně udělali. Navíc muži a ženy, kteří dobrovolně zvolili zdrženlivost kvůli nebeskému království, musejí denně vydávat živoucí svědectví o věrohodnosti své volby. Všichni naslouchají Kristovým příkazům v Evangelium a směrnicím svatého apoštola Pavla (1 Kor). V každém případě, co je každodenním vkladem, je naděje, že míra běžných úkolů a problémů v lidském životě napomáhá překonávat "zlo dobrem" (Ř 12:21). Ve skutečnosti "v naději jsme spaseni", každodenní naděje ukazuje svou sílu v lidských dílech. V jistém smyslu dokonce i v samotných pohybech lidského srdce naděje čistí pěšinku pro velkou eschatologickou naději vázanou na vykoupení těla.

Vykoupení těla pomáhá člověku v každodenním životě v dimenzi lidské morálky, aby znovu objevil celé dobro, v němž dosáhne vítězství nad hříchem žádostivosti. Kristova slova která tryskají z hloubky Božího tajemství vykoupení, nám umožňují odhalit a posílit pouto, které existuje mezi důstojností lidské bytosti a snoubeneckým významem jejího těla. Kristova slova nám dovolují pochopit a přinášet ve zralé svobodě dar, který se projevuje **jednak v nerozlučitelnosti manželství a jednak ve zdrženlivosti od manželství pro Boží království**. Těmito rozdílnými způsoby "Kristus .. odhaluje tajemství Otce a jeho lásky, očišťuje člověka, a činí mu jasným jeho nejvyšší poslání" (Gaudium et spes 22,1). Toto povolání je vepsáno v člověku právě skrze tajemství vykoupení těla, což odpovídá jeho psychofyzické kompozici. TT. 86,8.

Tradice tvrdí, že život v celibátu je "lepší částí" v tom, že se více podobá cíli našeho života (1. Kor 7:38). Ale nejlepší částí pro každého jedince je, aby přijal povolání, ke kterému ho Bůh osobně povolal. "Každý má od Boha svůj vlastní dar, jeden tak, druhý jinak" (1 Kor 7:7). Ti, kdo prožívají své povolání s upřímností a vytrvalostí, rostou ve svatosti a jsou připravení pro "Co oko nevidělo ani ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, Bůh připravil těm, kdo ho milují." (1 Kor 2:9)

○ **Otázky pro přemýšlení:**

- 1. Jak list 1 Kor 6:13-14 pomáhá chápat křesťanskou čistotu?
- 2. Jakým způsobem se v církvi vzájemně doplňují charizma celibátu a svátost manželství? (1 Kor 7:29-31)
- 3. Myslel/a jsi někdy na zřeknutí se pozemského manželství kvůli snoubenecké jednotě s Kristem (týká se žen) anebo s církvi (týká se mužů)?
- 4. Kterými způsoby lze dosáhnout správného uspořádání sexuality v niterné jednotě těla a ducha, aby naše sebeodevzdávající láska byla autentická?
- 5. Je nějaký rozdíl v prožívání hříšné žádostivosti mezi manželskou dvojicí a osobou žijící v celibátu pro Boží království?
- 6. Má-li osoba obtíže s uspořádáním sexuální touhy, mělo by být manželství místem pro uspokojení pouze jejího chtíče?

Prameny: 'Láska a zodpovědnost' – P. Karol Wojtyła; 'Jako muže a ženu je stvořil' - Jan Pavel II.; 'List rodinám Jan Pavel II.; 'Ubicumque et semper' Lumen Gentium - Vatikan II. dogmatická konstituce o církvi; Gaudium et Spes - Vatikan II. pastorační konstituce o církvi v moderním světě; , Familiaris Consortio - Jan Pavel II., Katechismus katolické církve

MATERIÁL NA MĚSÍC listopad 2013 – ROK 4 – č.43

7. část – SVÁTOST MANŽELSTVÍ TT 87-102

ROZMĚR SPOJENÍ A MILOSTI

Poté, co jsme rozjímalí nad "celibátem pro Království", budeme nyní uvažovat nad "manželstvím" - normálním povoláním. Bl. Jan Pavel II. nám pomáhá odhalit význam listu Efezanům 5,22-23, manželství jako svátost, "velké tajemství" a význam "lidského života". V TT 79, 6 říká: *Jestliže někdo zvolí manželství, musí ho zvolit přesně tak, jak bylo "od počátku" ustanoveno Stvořitelem, musí hledat hodnoty, které odpovídají Božímu plánu; na druhou stranu, když se někdo rozhodne pro čistotu pro Boží Království, musí hledat hodnoty vlastní tomu povolání. Jinými slovy, musí se chovat podle zvoleného povolání.*

1. LIST EFEZANŮM

Bl. Jan Pavel II. vychází při svých úvahách z textu sv. Pavla Efezanům 5,21-33

TT, 87,2... Tak jako jsme předtím zkoumali různá slova Kristova, která měla na první pohled tentýž význam pro teologii těla, Kristus zdůrazňuje "počátky" (Mt, 19,4; Mk,10,6), lidské "srdce" v Kázání na Hoře (Mt,5,28), budoucí vzkříšení (Mt 22,30 ; Mk12,25; Lk20, 35-36). To, co obsahuje list Efezanům, je "korunou," skoro jako by to byla klíčová slova...proto když chce někdo vykládat tuto pasáž, musí to dělat ve světle toho, co nám Kristus řekl o lidském těle. Těmito slovy se nejen apeluje na "historického" člověka (na jeho srdce plné chuti), ale i z jedné strany na pohled "počátků" neboli původní nevinnosti a spravedlnosti, z druhé strany na eschatologický pohled vzkříšení těla, kdy se "lidé nežení ani nevžívají" (Lk 20,35). Vše, co je součástí teologického pohledu "vykoupení těla" (Řím 8,23).

List Efezanům mluví o "Těle" odkazující se metaforicky na Tělo Kristovo, kterým je Církev, a konkrétně na lidské tělo muže a ženy určené k jednotě v manželství (Gn 2,24) "Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své ženě a ti dva budou jedním tělem." Významy se obracejí. Je to zcela zásadní pasáž pro tajemství Církve i pro svátostný charakter manželství.

TT 89,1 "Být podřízeni sobě navzájem z úcty ke Kristu." Vzájemný vztah mezi manželem a manželkou musí odrážet vztah jednoho každého ke Kristu...uctívání svatosti...hluboké vědomí o tajemství Krista musí budovat základy vzájemných vztahů mezi snoubenci."

TT 87,5 – svátost je "viditelným znamením". ...V tomto znamení a prostřednictvím tohoto znamení se sám Bůh dává člověku ve své transcendentní pravdě a ve své lásce. **Svátost je**

znamením milosti...aby se v něm uskutečnila na naplnila, dílo ustanovené Bohem dříve, než byl stvořen čas a trvajícím neustále ve věčnosti a plně povýšené.

TT 90,2 ...zatímco analogie použitá v listu Efezanům objasňuje tajemství vztahu Krista a Církve, ve stejné chvíli vyzdvihuje zásadní pravdu o manželství - totiž že manželství odpovídá povolání křesťanů *jen když odráží lásku, kterou Kristus - Ženich - dává Církvi - Nevěště, a Církev (stejně jako manželka "podřízená" a tudíž zcela darovaná) ji zkouší opěťovat Kristu. To je láska, která přináší vykoupení a zachraňuje, láska, kterou Bůh miluje člověka od věčnosti v Kristu. "Před stvořením světa nás Bůh vyvolil prostřednictvím Krista, aby nás učinil svatými a bez vad před Otcovou Tváří"*(Ef1,4).

"Uctívání v Kristu/prostřednictvím Krista" vyplývá z prožité zkušenosti vykoupení ze sexuální přitažlivosti a touhy. Prostřednictvím neustálého obrácení postupně docházíme ke zkušenosti se zralým stupněm čistoty. Čistí muži a ženy vidí tajemství Krista, který se zjevuje v jejich tělech, cítí ho v srdcích. Rozumějí, že povolání k jednotě zapsané v jejich sexualitě je "velké tajemství," které prohlašuje jednotu Krista a Církve. Když žijeme tak, jak nás sv. Pavel vyzývá, abychom žili, chtíč je nemyslitelný. "Velké tajemství" sexuality nás naplňuje naopak hlubokým úžasem, uctívou bázni a zázrakem. Jinými slovy nás naplňuje úctou ke Kristu.

TT 90,5: "darování sebe sama," kdy se Kristus dává Otci s poslušností až k smrti na kříži má striktně ekleziologický charakter. "...Kristus tak miloval Církev, že pro ni obětoval život" (Ef 5,25). Tímto naprostým darem, který pramení z lásky, ustanovil Církev jako své tělo a neustále ji buduje a je její hlavou. Jako hlava je Spasitelem svého těla a zároveň jako Spasitel je i hlavou. Jako hlava je Spasitel Církve a také Ženich své Nevěsty.

TT 92,6 Jestliže list Efezanům říká, že "muž je hlavou ženy jako Kristus je hlavou Církve", znamená to, že manžel musí být *prvním, kdo slouží* 22, 25-26) Je to "posvátný řád" v lásce. Když si bl. Jan Pavel II. představuje Krista a Církev, " manžel je především *tím, kdo miluje* a manželka z druhé strany *tou, která je milována.*"

Manželství jako prvořadá svátost

Bl. Jan Pavel II. píše: "*Toto tajemství, jakožto tajemství Božího plánu spásy pro lidstvo, je v jistém smyslu ústředním tématem a skutečností celého zjevení. A proto tedy nazývá manželství "prvořadou" svátostí (první v řadě, základní). Je to "nejstarší zjevení plánu Stvoření"* **TT 93**

Také Eucharistie je "snubní". Pokaždé, když ji slavíme, obnovuje se Kristův totální dar sebe sama na kříži za nás a my, jakožto jeho nevěsta, mu máme opěťovat lásku a vděčnost. To "jedno tělo" jednoty muže a ženy představuje jednotu Krista a Církve už od "počátku". "Všechny svátosti nové smlouvy nalézají v jistém smyslu svůj předobraz v manželství," říká bl. Jan Pavel II. A proto je křest "snubní

koupelí” a Eucharistie je “svátost Ženicha a Nevěsty.” Když přijímáme tajemným způsobem Tělo Kristovo dovnitř toho našeho, stejně jako nevěsta, počínáme v nás nový život – život Duchu Sv. A tentýž Duch Sv. tvoří pouto mezi snoubenci ve svátosti manželství.

TT 93,1 *Spojení sv. Pavla jednoty “jednoho těla” a jednoty Krista a Církve “je nejdůležitějším bodem celého textu, v určitém smyslu jeho úhelným kamenem”.*

TT 91,8 *“Jednota Krista a církve a snubní jednota muže a ženy v manželství jsou tímto způsobem ozářeny zvláštním nadpřirozeným světlem. Veden tímto nadpřirozeným světlem sv. Pavel ukazuje bystré pochopení “svátostnosti” těla. TT 96,6; 19,4 “Tělo a jediné tělo je schopno zviditelnit to, co je neviditelné: duchovní a božské; bylo stvořeno, aby přeneslo do viditelné skutečnosti světa tajemství zrozené ve Věčnosti v Bohu, a proto je znamením tohoto Tajemství.”*

Jsme povoláni milovat tak, jako miluje Ježíš. To je nové přikázání, které nám Kristus dává, “milujte se navzájem tak, jako jsem já miloval vás.” (Jan 15,12) Jak nás miloval Kristus? “Toto je moje tělo... které se za vás vydává” (Lk 22,19). Člověk je nejvyšším výrazem božského daru, který se projevuje tím, že jsme Bohu podobní. On přesahuje znamení svým významem, snubním významem těla v tajemství původní nevinosti..

2. SVÁTOST A TAJEMSTVÍ

TT 95.4 Podobnost s láskou, která pojí manžele, je velmi znát v tomto úryvku. Izajáš říká:

*Tvým manželem je přece ten, jenž Tě učinil, jeho jméno je Hospodin zástupů, tvým vykupitelem je Svatý Izraele, nazývá se Bohem celé země.” (Iz 54,5) Pro zajímavost: vyznění italského překladu je trochu odlišné od českého a anglického, používá budoucí čas: Tvůj stvořitel se stane tvým snoubencem, jeho jméno je Pán všehomíra. Svatý Izraele tě zachrání, jeho jméno je Bůh celé země. *Il tuo creatore sarà il tuo sposo , il suo nome è Signore dell'universo. Il Santo d'Israele ti salverà , il suo nome è : il Dio di tutta la terra.*”(pozn. překl.)*

TT 97,5 : tak jako "první Adam" - člověk, muž a žena - jenž byl stvořen ve stavu původní nevinosti a povolán do stavu manželské jednoty (v tomto smyslu mluvíme o svátosti stvoření), byl znamením věčného tajemství, tak i “druhý Adam”, Kristus, který je sjednocen s církví prostřednictvím svátosti vykoupení neporušitelným poutem podobným neporušitelnému spojení manželů, je sám tím definitivním znamením věčného tajemství.

Proto, když mluvíme o uskutečnění věčného tajemství, mluvíme také o skutečnosti, která se sama stává viditelnou tím, že její znamení je viditelné.

TT 98.1:...Svätostnost manželství není jen *model a vzor/příklad* svátosti Církve (Krista a Církve), ale ustavuje *zásadní součást* nového dědictví, jehož předmětem je svátost vykoupění, čímž se církev zakotvuje/je usazena/zahnízдила se v Kristu. Ještě jednou se musíme vrátit ke Kristovým slovům v Mt 19, 3-9, kde Kristus odpovídá farizeům na otázku o manželství a jeho specifický charakter a *odvolává se jen a výhradně na jeho původní ustavení Stvořitelem "od počátků"*. ...*V tomto rozhovoru s farizeji (Mt 19) Kristus nejen potvrzuje existenci manželství ustanoveného Stvořitelem od "počátků", ale vysvětluje také, že je součástí nové svátostné "ekonomie", nového řádu "spasitelných znamení"*. Tento řád odvozuje svůj původ od svátosti vykoupění, přímo jako původní ekonomie vzešlá ze svátosti stvoření; a skutečně, Kristus se omezuje na jedinou svátost, kterou bylo manželství ustanovené ve stavu původní spravedlnosti a nevinnosti člověka, stvořeného jako muž a žena "k obrazu Božímu".

3. SVÁTOST A VYKOUPENÍ TĚLA

Prostřednictvím milosti plynoucí ze svátostí manželé objevují, že mohou učinit zkušenost své vzájemné lásky jako něčeho krásného, uzdravujícího a zachraňujícího. Manželská láska se účastní nejen tajemství stvoření prostřednictvím tělesné plodnosti, ale i tajemství vykoupění. *Ef 5, 25-26: Kristus si zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil."*

TT 90.2 List Efezanům zjevuje základní pravdu řádu manželství, a sice že *manželství odpovídá křesťanskému povolání pouze když odráží/zrcadlí/bere v úvahu lásku, kterou dává Kristus - Ženich Církvi, své snoubence a kterou se Církev snaží opětovat Kristu. To je "láska, jež vykupuje a přináší spásu, láska, kterou byl člověk Bohem milován od věčnosti v Kristu"*. Zde můžeme vidět božský rozměr svátosti, dar Boží milosti zprostředkovaný/oznámený/sdílený manželstvím.

Milost Kristovy snubní lásky nám opět dává svatost, kterou zažil první manželský pár. Svátost není automatická, potřebujeme se v našich každodenních zkouškách a bojích neustále otevírat daru lásky Kristovy, stejně jako nevěsta, a dovolit mu, aby nás změnil. Nikoli *činit*, ale *nechat Boha, ať s námi činí*.

TT 102.2 ... přesně díky účasti na této spasitelné lásce Kristově je manželství potvrzeno a zároveň obnoveno jako svátost "od počátků" lidstva, což znamená jako svátost, v níž muž a žena, povolání k tomu stát se "jedním tělem", sdílení stvořitelkou lásku samotného Boha. Sdílejí ji oba jsoouce stvoření k obrazu Božímu, jsou povolání v síle tohoto obrazu k jedinečnému společenství/jednotě, a tato jednota je požehnána od počátku požehnáním plodnosti (Gen 1,28).

Láska (milost), že muž a žena se poznali “v počátcích” prostřednictvím svých těl, se stala předobrazem, v jistém smyslu předchutí lásky (milosti), kterou Kristus vylil do nitra do historie/jejich příběhu prostřednictvím jejich těl. Skutečně, láska, kterou první pár poznal na svých tělech, závisela v určitém smyslu na lásce, kterou Kristus obklopil svou Snoubenku, Církev. Stvoření předjímá a připravuje nás na Vykoupení; jednost prvního Adama a Evy představuje a připravuje nás na spojení nového Adama a Evy, Krista a Církev.

Vtělení neznamena, že Bůh si to ve své mysli znova rozmyslel (viz KKC 280). *“od počátků Bůh myslel na slávu nového stvoření v Kristu.”*

Kristus mluví o manželství v Mt 19 jako o svátosti, v níž jednota muže a ženy v jednom těle je znamením jejich určení, aby byli jedno “v pravdě a lásce” jako adoptivní synové Kristovi, jako společenství osob k obrazu Trojice.

Trvá na nerozlučitelnosti, Kristus otevírá manželství ke spasitelnému zásahu Boha, který plyne od “vykoupení těla” a k jednotě v lásce. “Étos vykoupení” nám dovoluje rozumět důstojnosti lidského těla, tato důstojnost stojí na kořenech nerozlučitelnosti společenství manželů. Kristovy morální závěry od nerozlučitelnosti k rozvodu a novému manželství považovanému za smilstvo ukazují, že tato svátost představuje povzbuzení pro člověka, aby se vědomě účastnil vykoupení těla. Kristus dává za úkol muži a ženě chránit jejich vzájemnou úctu a jejich osobní důstojnost. Jakožto svátost Boží spasitelné moci manželství povzbuzuje člověka, aby vládl svému chťíci, a jejím plodem je jednota a nerozlučnost.

TT 99.6 : *A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!”(Mt 19,4-6). Ve vztahu k “rozlukovému lístku” Kristus odpovídá “Pro tvrdost vašeho srdce vám Mojžíš dovolil propustit manželku. Od počátku to však nebylo. ... a vezme si jinou, cizoloží.” (Mt 19, 8-9) “a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží.”(Mt 5,32).*

TT 101.5: Ti, kdo se spojují jako manželé podle věčného Božího plánu tak, aby se stali v určitém smyslu “jedním tělem” jsou pak vedeni od svátosti k životu “podle Duchá”, aby tento život odpovídal “daru”, který obdrželi ve svátosti. Silou tohoto “daru” nás vede život “podle Duchá”, jsou schopni objevit zvláštní dar davaný zadarmo, který jsou povoláni sdílet. Tak jako “chťíč” zatemňuje obzor vnitřního zraku a zbavuje srdce zářivého jasu touhy a očekávání, tak život “podle Duchá” (nebo milost ze svátosti manželství) dovolí muži a ženě objevit opravdovou svobodu daru spolu s vědomím manželského významu těla v jeho mužskosti a ženskosti.

Manželé jsou povoláni přizpůsobit svůj život a svou manželskou lásku vztahu Krista a Církev. Stvořena k obrazu Božímu je manželská láska nazvána zvláštním, plodným a tvořivým společenstvím osob. Tento původní význam je obnoven a prohlouben, když manželé spojují “lásku ke Kristu” ve “vykoupení těla.” List Efezským spojuje snubní a vykupitelský rozměr lásky, zakládajíc lásku jedinou. Ve svátosti manželství snubní a vykupitelská láska Krista

prostupuje život páru. Snubní význam těla v mužskosti a ženskosti je “novým stvořením”, které Kristus, jenž daruje sebe sama, vložil do své vykupitelské lásky.

Snubní význam těla se uskutečňuje ve významu vykoupení nejen v manželství nebo v čistotě pro království, ale také v utrpení, zrození a smrti. Manželství jako svátost zůstává živou a plodnou částí procesu spásy.

Otázky k zamyšlení

Co se říká o povaze Boha ve verších Iz 54,4-10, bohatých na obrazy manželství? A jak se to týká tebe?

Jak snubní význam těla přijímá vykupitelský význam těla?

Jak rozumíš pojmu “velké Tajemství”, na který se odvolává bl. Jan Pavel II.?

Jak náš Pán obnovuje manželské společenství se svou Snoubenkou ve slavení Eucharistie?

Která základní pravda o manželství je vysvětlena v listě Efezanům?

Když má nějaký manžel závislost na pornografii od dob dospívání, a jeho žena měla mnoho milostných dobrodružství, je naděje, že budou mít manželství, které opravdu odpovídá Kristově lásce k Církvi? Jak to bude možné?

Pohovořte si o koncepci Jana Pavla II. o manželství jako prvořadě svátosti.

Bibliografie: Jan Pavel II., “Jako muže a ženu je stvořil”.

Překlad: Saša Alžběta Tesaříková OFS

Mike a Jenny Harringtonovi OFS

V poslední části jsme se zabývali dimenzemi Smlouvy, Milosti a interpretací listu Efezanům, 5 kap. o manželství jako "velkém tajemství" Kristovy snubní jednoty s Církví, a posvátností křesťanského manželství jako pravé svátosti nového řádu. Tato svátost nejen ukazuje, ale i sdílí skutečnost darující se lásky, života a milosti. Minule jsme se zaobírali božským rozměrem, nyní se pojdme zbývat rozměrem lidským.

1. Řeč těla a realita znamení**Svatební slib**

TT 103 - Blahoslavený Jan Pavel začal ujištěním, že manželství začíná fakticky existovat skrze slova: "**Já ...přijímám tě....za manželku**"; "**já...přijímám tě...za manžela**." Tato slova stojí v centru liturgie manželství jako svátosti Církve. Zasnoubený pár vyslovuje tato slova vkládaje je v manželský souhlas: "**Slibuji ti věrnost v časech dobrých i zlých, ve zdraví i nemoci, v hojnosti i nedostatku. Chci tě milovat a ctít po celý svůj život, dokud nás smrt nerozdělí.**" Těmito slovy zasnoubený pár stvrzuje manželství a současně ho přijímá jako svátost, které jsou oba prostředníky. Činí tak před svědky, kteří musí dosvědčit, že manželství bylo uzavřeno před Bohem a stvrzeno Církví¹.

1 Text manželského slibu při obřadu má dvě varianty:

Já (.....) odevzdávám se tobě (.....)
a přijímám tě za manžela(ku).
Slibuji, že ti zachovám lásku, úctu a věrnost,
že tě nikdy neopustím
a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé
až do smrti.
K tomu ať mi pomáhá Bůh.

nebo

Já (.....) odevzdávám se tobě (.....)
a přijímám tě za manžela(ku).
Slibuji ti věrnost v časech dobrých i zlých,
ve zdraví i nemoci,
v hojnosti i nedostatku.
Chci tě milovat a ctít po celý svůj život,
dokud nás smrt nerozdělí.

Nicméně svátostná slova jsou jen znamením nadcházejícího manželství. A nadcházející manželství je jiné než dovršené manželství, tak moc, že bez dovršení není manželství ustanoveno ve své plnosti. Ale slova slibu mohou "být naplněna jen v copula conjugale (manželský pohlavní styk)." Tato skutečnost byla definována od počátku Božím ustanovením: "Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem (Gen 2.24).

Jako církevní svátost je manželství uzavřeno slovy prostředníků (ministrů), tj. novomanželů, slovy, která znamenají a ukazují, co se oba již rozhodli odted' být jeden pro druhého.

Slova, "Přijímám tě za svou manželku / svého manžela", v sobě nesou trvalý, jedinečný a neopakovatelný "jazyk těla" a umísťují ho do kontextu společenství osob. Osoby - muž a žena - se stávají vzájemným darem jeden pro druhého. Stávají se darem ve svém mužství a ženství, zatímco objevují manželský význam těla a odkazují si ho navzájem nevratným způsobem: v rozměru celého života.

Prorocká úloha těla

TT 104 - Když tvrdíme, že "řeč těla" vstupuje neodmyslitelně v strukturu manželství jako svátostné znamení, odvoláváme se na dlouhou biblickou tradici. Ve světle prorocké tradice započaté Ozeášem a pokračující v Ezechielovi, Izajáši a ostatních prorocích, objevujeme, že lidské tělo mluví "jazykem", jehož autorem je člověk - muž a žena, ženich a nevěsta; člověk se svým trvalým povoláním ke společenství osob. "... člověk je v jistém smyslu neschopen vyjádřit tento jedinečný jazyk existence a povolání osoby bez těla, Je stvořen již od „počátku“ takovým způsobem, že nejhlubší slova ducha – slova lásky, darování a věrnosti – volají po odpovídající „řeči těla“. A bez řeči těla nemůže být plně vyjádřen.

Proroci se vyjadřují "řečí těla", vyjadřují slovy manželské zdrženlivosti a věrnosti "pravdu" a slovy cizoložství nevěru.

TT 105 - Tělo mluví lži "skrze vše, co popírá manželskou lásku, věrnost a celistvost"

Způsoby provedení slibu

1. Opakování po knězi po částech.
2. Z paměti.
3. Souhlasem - kněz se táže na jednotlivé části slibu, ženich a nevěsta odpovídají "ano".

Všichni hovoříme "řečí těla" a lidské tělo lže, vždy když bere spíše než dává - tj. smilníci a milenci říkají, že "milují jeden druhého", ale jejich těla nemluví řečí nesobeckého dávání, ale spíše řečí sobeckého brání; "nedávají se" skrze svá těla, ale spíš jen "se navzájem propůjčují" po dobu, co jim jejich tělesné spojení přináší uspokojení. Blahoslavený Jan Pavel II. říká, že tímto způsobem podstatná pravda znamená zůstane organicky spojena s moralitou intimního života manželů. Nejen že vyznávají pravdu přicházející od Boha, ale vyznávají tuto pravdu ve jménu Boha. Tím, že ustavují snubní znamení v okamžiku manželského slibu a později jej naplní v pohlavním styku, manželé "provádějí prorocký akt". Tímto způsobem stvrzují sdílení prorockého poslání Církve přijatého od Krista.

Manželský slib má prorocký charakter, je-li vyjádřením pravdy přicházející od Boha.

Snoubenci se dotýkají zdroje, ze kterého toto znamení pokaždé přijímá svou svátostnou sílu a prorockou výmluvnost. Nesmíme zapomínat, že dřív než byla vyslovena rty manželů, kteří jsou prostředníky této svátosti, "řeč těla" byla vyslovena slovem živého Boha již od počátku Genesis přes proroky až k Efezanům.

Manželé "jsou výslovně voláni svědčit – tím, že správně používají "řeč těla" – o manželské a plodné lásce, svědectví hodné "skutečných proroků". V tom spočívá pravý význam a velikost manželského slibu ve svátosti Církve.

Uvážíme-li, že v řeči je obsažen komplex významů, manželský pár je svým chováním, činy a gesty volán, aby se stal autorem významů řeči těla, které pak budují a neustále prohlubují lásku, věrnost, manželskou integritu a jednotu, která zůstává až do smrti nerozdělitelná. "Velikostí" snubního slibu je přímo jeho prorocké svědectví o "tajemství skrytém od věčnosti v Bohu" – tajemství Trojjediného života a lásky, která proudí skrze snubní jednotu Krista a Církve, dosahující konkrétních historických životů mužů a žen. Jsou povoláni žít své životy společně jako společenství osob.

TT 107. Analýza Kristových slov v Kázání na Hoře nás vede k pochopení "cizoložství" do větší hloubky. Zároveň nás vede k přesvědčení, že lidské "srdce" není ani tak "obviňováno a odsuzováno" Kristem kvůli žádostivosti, jako v první řadě "povoláno". Ve světle Kristových slov z Kázání na Hoře víme, že trojí žádostivost – žádostivost očí, pýcha života a zejména žádostivost těla – "neničí schopnost znovu číst v pravdě "řeč těla". Právě proto, že tělo bylo vykoupeno Kristem, "historický člověk" je schopen na základě "řeči těla" znovu číst v pravdě, ustanovit svátostné znamení manželské lásky, věrnosti a jednoty, a to jako trvalé znamení. Je

toho schopen dokonce i jako "člověk žádostivosti", jelikož je současně "povolán" Kristovým vykoupením. Víme, že skrze Kristovu vykupitelskou smrt a vzkříšení můžeme obnovit manželský význam těla. Gal 5:16 - Chci říci: Žijte z moci Božího Ducha, a nepodlehnete tomu, k čemu vás táhne vaše přirozenost.

Píseň písní TT 108-113

Téma manželské lásky spojuje Píseň písní s „velkou analogií“ starozákonních proroků a Nového zákona a listu Efezanům. Je v ní obsažena „bohatá“ řeč těla, viditelné znamení mužské a ženské účasti na Boží smlouvě milosti lásky nabídnuté člověku.

Píseň písní, „báseň“, ve které se ženich a nevěsta pohybují v kruhu lásky. Slova, pohyby a gesta manželů odpovídají vnitřním hnutím jejich srdcí. Řeč těla se vyjadřuje skrze fascinaci ženskostí nevěsty a mužností ženicha. Ženich, který vyjadřuje jedinečnou zkušenost hodnot vyzařující přes všechno, co souvisí s milovanou osobou, říká:

Učarovala jsi mi, sestro má, nevěsto,

učarovala jsi mi jediným pohledem svých očí, jediným článkem svého náhrdelníku.

Oč krásnější je tvé laskání, sestro má, nevěsto, oč lepší je tvé laskání než víno. Vůně tvých olejů nad všechny balzámy. Píseň 4:9-10

Pojem „přítel“ naznačuje, co je v lásce podstatné, co staví „já“ mimo sebe sama v přátelství. „Sestra“ je ještě výmluvnější, hovoří nejen o sjednocení v lidstvu, ale také o pohlavním rozdílu a o způsobu bytí osobou a bytí ve vztahu.

Druhé „téma“ básně odkazuje na „sesterské“ nebo „nevěstině“ bytí: Zahrada uzavřená jsi, sestro má, nevěsto, uzavřený val, zapečetěný pramen. (4:12) Odhaluje ženské „já“ jako pána jejího tajemství. Její osobní důstojnost a sebeovládání, schopné darovat se ve spojení s druhým.

Jak manželé vedle sebe rostou v lásce, sdílejí bez porušení svá vnitřní tajemství skrze zálibu a pocity, které dovolují objevit druhého jako dar. Vidíme eros jako formu lásky v práci energií touhy a v subjektivní jistotě vzájemné, věrné a vylučné sounáležitosti. Ale zároveň vidíme

neklid „erosu“, který potřebuje být ovládnut: 1.Kor 13: „Láska nikdy nezanikne.“ Tato „agapé“ dovádí eros k dovršení skrze očistění.

Úvahy nad Tóbitem – Tobiášem TT 114-116

Tobiáš nazývá Sáru „sestrou“ a říká, že „přilnul k ní celým srdcem“ (Tob 6:19), které potvrzuje pravdu slov Písni písní o lásce, která je „tvrdá jako smrt“. Tobiáš má důvod se obávat stejné smrti jako předchozích sedm Sářiných manželů před souloží (skrze působení démona). Tobiášova láska musí již od počátku čelit realitě života a smrti. Čelí jí společně, „život“ vítězí, protože láska, podpírána modlitbou, se ukáže jako pevnější než smrt. Láska Tobiáše a Sáry není vyjádřena poetickými slovy, ale jejich volbami a činy v řeči těla, zvláště modlitby.

Tobiášova modlitba – napřed chvála a díkuvzdání, pak prosba. Jejich manželská smlouva vyjadřuje a realizuje tajemství vycházející z Boha, z původní Boží smlouvy s člověkem ve věčné Lásce. Odpovídají Bohu a prosí o jeho smilování a milost, aby mohli žít věrně do šťastného vysokého věku. Žádají, aby byli schopni odpovídat na lásku. Oba společně tvoří znamení manželství – řeč liturgie.

Když se jazyk liturgie stává „řečí těla“ TT 117

Skrze trvalé vyjádření svátostného znamení manželství v řeči těla muž a žena potkávají velké „tajemství“ a přenášejí jeho světlo do řeči praktikované lásky, věrnosti a manželské čestnosti. Tímto způsobem se manželský život stává životem liturgickým (aktem uctívání – bohopocty).

- **Otázky k zamyšlení:**
 - Co činí manželství platným?
 - Co rozumíme tím, když v manželském slibu slibujeme, že budeme svobodní, věrní a plodní?
 - Jakým způsobem je tělo prorocké a jakým způsobem může lhát?
 - Pokud je pár sexuálně aktivní již před svatbou a nevidí na tom nic špatného, jaké problémy to může přinést, když se vezmou?
 - Co znamená pro ženu být „paní/vládkyní svého tajemství“? Co se stane s jejím sebevědomím, když se s ní nejedná v tomto duchu?
 - Jaké oblasti mého srdce by potřebovaly zhojit, abych pochopil a žil manželskou lásku jako hlubokou modlitbu?